

τῶν οἰκιῶν. Ἡ κίνησις εἶναι μεγάλη· ἐνταῦθα μὲν ἄνδρες πωλοῦντες ὀπώρας, ἐκεῖ δὲ γυναῖκες παρουσιάζουσιν τὰ ἐξ ὀρύζης καὶ ἐξ ἰχθύος ἐδέσματα καὶ ἀλλαχοῦ προσκυνηταὶ ζητιῶνες καταλύματα. Πανταχοῦ βλέπει τις στεφάνους ἐξ ἀνθέων, ἱστούς, μικρὰς σημαίας· διότι ἡ Ἐννοσίμα, ἡ ἱερὰ πόλις, διαρκῶς ἄγει ἐορτήν. Ὁδηγοῦσι δὲ ἡμᾶς εἰς τὸ καλλίτερον ξενοδοχεῖον, ὅπου βρίθκει κόσμου καὶ ὅπου παιανίζει μουσική, ἀδουσι καὶ πίνουσι. Μόλις ἀγγελλέντος τοῦ δείπνου παρουσιάζεται ὁ ξενοδόχος, ὅστις, μετὰ τὰς διατεταγμένας ὑπὸ τῆς ἐθιμοταξίας ὑποκλίσεις, ἐπιδίδει ἡμῖν μικρὸν χάρτην ἐπιμελῶς ἐπτυγμένον καὶ περιέχοντα ὁδοποιοῦντας. Ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος εὐρεται μακρὰ ἐπιγραφή· αὐτοκρατορικαὶ ὁδοποιοῦντες· Σιράκη ξενοδόχος, ἐν τῇ κυριωτέρᾳ ὁδῷ, πέμπτη οἰκία πρὸς τ' ἀριστερὰ, κατάλυμα αὐτοκρατορικόν· γεύματα ἄφθονα· ὑπηρεσία ταχεῖα. Εἰς τὸ ἄλλο μέρος σημειοῦνται αἱ ἀποστάσεις ἀπὸ Ἐννοσίμας εἰς Καμακούραν, εἰς Ἰέδον καὶ εἰς Κίβτον· ποιοῦσι δὲ χρῆσιν τῆς λέξεως αὐτοκρατορικὸν ὅπως ἐκφράσωσιν ὅτι τὰ πάντα εἰσὶν ἄριστα.

Ἀπόστασις ἀπὸ Ἀτάμι εἰς Ἐννοσίμα δεκάξ ρί ἢ τεσσαράκοντα μίλλια.

(31 Αὐγούστου). Τὸ κατάλυμα βεβαίως δὲν ἦτο αὐτοκρατορικόν, διότι μόλις ἐδυνηθήμεν νὰ κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ προσκυνηταὶ ὅταν δὲν ἀσχολῶνται εἰς τὸ προσεύχεσθαι καὶ εἰς τὸ κινεῖν τοὺς κωδωνίσκους του, ἀποτελοῦσι φοβερὸν θόρυβον· ἀλλ' ἡ εὐάρεστος δρόσος τῆς πρωῒας ἐπιφέρει ἐν ἡμῖν λήθην τῆς αὐπνίας. Ἀνερχόμεθα τὸ χωρίον διὰ τῶν μικρῶν ὁδῶν, οἱ δὲ προσκυνηταὶ συνωθοῦνται ἤδη πρὸ τῶν ἐργαστηρίων ὅπου πωλοῦσι κομβολόγια, εἰκόνας καὶ παντοειδεῖς κόγχους. Πολλὰκις περιεγράφη, ἐνίοτε μάλιστα ἄριστα, ἡ μικρὰ νῆσος· εἶναι δὲ πράγματι καλή. Ἀπὸ ἱεροῦ εἰς ἱερὸν φθάνει τις διὰ βαθμίδων ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ μέρους τοῦ βράχου. Γηραιὰ

δένδρα, ἐλλαμβανόμενα αὐτοῦ θαυμασίως, ἐκτείνουσιν ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου ὕψους τῆς νῆσου τὸν οὐρανίσκον τῶν κλάδων των. Εἰς τοὺς ναοὺς, οἵτινες εἶναι μικροὶ καὶ ὀλίγα ἔχουσι κοσμήματα, οὐδὲν ἰδιάζον εὖρον· πλὴν πολλὴ ὑπάρχει χάρις ἐν ταῖς λεπτομερείαις· λ. χ. ἐθαυμάσαμεν τὸ κλασσικὸν σχέδιον φρέατος ἀνακαλοῦντος εἰς τὴν μνήμην τὰς δεξαμενάς τῆς Βενετίας· εἶναι δὲ τὸ φρέαρ μικρὸς καὶ τεχνητὸς κυκλοειδὲς βράχος. Χελῶναι ἔρπουσι· νομίζει δὲ τις ὅτι φεύγουσι τὴν προσέγγισιν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ὑπέβαθρον τῆς πηγῆς ἀποτελοῦσι καμπύλοι λίθοι, συνεχόμενοι εἰς τ' ἄνω ὑπὸ γραμμῆς παριστώσης στεφάνην βαρελίου. Τὸ ἄνω μέρος εἶναι καθαρώτατον· βλέπει δὲ τις ἐν αὐτῷ ἀνάγλυφα καὶ μικρὰ σχεδιογραφήματα ἰδιάζοντα τῷ βυζαντινῷ ῥυθμῷ καὶ τῇδε κακεῖσε ἐπιγραφάς τινας. Πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς νότον ὁ βράχος κατέρχεται καθέτως εἰς τὴν θάλασσαν· καταβαίνει δὲ τις διὰ κλίμακος λελαξευμένης ἐν τῷ βράχῳ καὶ ἂν ἦναι προσκυνητῆς, ἐπισκέπτεται ὑποχρεωτικῶς τὸ μέλαν σπήλαιον, ὅπου εἶναι προσιτὸν μόνον εἰς τοὺς δυναμένους νὰ πηδῶσιν ἐπὶ βράχων κατὰ τὸ ἥμισυ βεθυθισμένων.

Πρόχωμα φυσικόν, εἰς ὃ δύναται τις νὰ μεταβῇ ὅταν ἦναι ἄμπωτις, συνδέει τὴν νῆσον Ἐννοσίμαν πρὸς τὴν ξηράν· κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην βλέπομεν νὰ διέρχωνται μακροὶ στίχοι προσκυνητῶν. Πρατιμήσαντες τὸ ἀκάτιον ἡμῶν διερχόμεθα τὸν στενὸν πορθμὸν, παρακάμπτομεν μικρὸν ἀκρωτήριον καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἀποβιβάζομεθα οὐ μακρὰν τῆς πολίχνης Σακανοσίτα. Ἐνταῦθα εἰσερχόμεθα εἰς τὰ ὄρια τῶν συνθηκῶν. Τὸ μέρος δὲ τοῦτο, τὸ τερπνότερον καὶ γραφικώτερον τῆς Νιφῶνος, εἶναι λίαν γνωστὸν ὑπὸ τῶν παροίκων τῆς Ἰοκαχάμας. Σήμερον θὰ ἐπισκεφθῶμεν τρία περὶ φημα μέρη· τὸ Δαῖμπουτσό, τὴν Καμακούραν, τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσιν τῶν σογκούν, καὶ τὴν Καναζάβαν, φημιζομένην διὰ τὴν ὡραίαν θέσιν καὶ τοὺς κήπους τῆς.

Τὸ κολοσσιαῖον ἱεὺς ὀρειχάλκου ἀγαλμα

τοῦ Βούδδα, τὸ Δαϊμπουτσού, ἤγεται πλησίον μικροῦ χωρίου περιβεβλημένου ἀπὸ δέδρα. Τὸ σχέδιον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ λαμπροῦ τούτου μνημείου ὀφείλεται εἰς τὸν μέγαν σογούν Γιοριτόμον, ἀλλὰ μόλις ἐτέθη εἰς τὸ μέρος ὅπου νῦν εὑρηται πεντήκοντα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του, κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ θεοῦ ἐμφαίνει βαθεῖαν ἡρεμίαν καὶ ἄφατον πραότητα. Ἀπορεῖ δέ τις πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ τόσον μέγα ἀποτέλεσμα μετὰ τόσον ἀπλᾶ μέσα. Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητος ἀπόδειξις τῆς τελειοποιήσεως εἰς ἣν ἡ πλαστικὴ εἶχε φθάσει εἰς ἐποχὴν τόσον μεμακρυσμένην. Τὸ βάθρον ἔχει ὕψος τεσσάρων ποδῶν καὶ τὸ ἄγαλμα πεντήκοντα· ἡ δὲ περιφέρεια τῆς κεφαλῆς μετρεῖ τριάκοντα δύο πόδας καὶ ἡ ῥίς τέσσαρας.

Τῆς ἀτμοσφαίρας οὔσης δροσερᾶς καὶ τῆς ὁδοῦ πανταχοῦ κατασκίου, ἐβαδίσσαμεν πεζοὶ ἀνὰ μέσον ὀρυζάνων, ἀγρῶν καὶ λιμνῶν· διερχόμεθα δὲ πρὸ μικροῦ τειλοπωλείου, ὅπου ἐδολοφονήθησαν δύο Ἀγγλοὶ, ὁ ταγματάρχης Μπόλδουϊν καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος Μπέρδ, ὑπὸ ἱερέως καὶ ἀξιωματικοῦ φέροντος δύο ξίφη. Οἱ ἱακουίν τῶν περιηγητῶν ἐκείνων δὲν ἔσχον καιρὸν ἢ ὀρεξιν νὰ σπεύσωσι πρὸς ὑπεράσπισίν των.

Ἐνταῦθα ἄρχεται ἡ μακρὰ καὶ ωραία δενδροστοιχία ἣτις ἄγει εἰς Καμακούραν, νῦν μὲν μικρὸν χωρίον, ἄλλοτε δὲ ἀκμαῖον ἐνδιαίτημα τῶν σογκούν· ἡ δενδροστοιχία δ' αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἐνδειξις ὅπως μαντεύσῃ τις ὅτι πεδῖον κεκαλυμμένον ἀπὸ ἀγρούς, περιβαλλόμενον ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ συδένδρων λόφων ἦν ἄλλοτε ἡ δευτέρα πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ πυρκαϊαὶ φαίνεται ὅτι κατέστρεψαν αὐτήν, ἡ δὲ καταστροφὴ τῆς ἐπέφερε τὴν εὐημερίαν τῆς Ἰέδου. Τὸ κυριώτερον εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον μέρος τοῦτο εἶναι ὁ μέγας ναὸς τοῦ Χασιμάν (*Hachiman*), ὁ ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ σογούν Γιοριτόμου κατὰ τὰ τέλη τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος· ὁ δὲ Γιοριτόμος καὶ, τέσσαρας μετ' αὐτὸν αἰῶνας, ὁ Ταίκο-Σάμα

εἰσὶ τὰ δύο μεγάλα πρόσωπα ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Ἰαπωνίας. Ἄπαντες οἱ ἱστορικοὶ μετ' ἐπαίνων ὁμιλοῦσι περὶ αὐτῶν, αἱ δὲ παραδόσεις τοῦ λαοῦ μετεβίβασαν τὴν μνήμην των ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Γιοριτόμος ἱδρυσεν τοὺς ναοὺς τῆς Καμακούρας, δὲν ἔπεται ὅτι αἱ λαμπραὶ αὗται οἰκοδομαὶ, αἱ πρὸ τριῶν ἔτι μηνῶν ἀνέπαυτοι, χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἐποχῆς. Ξύλινα κτίρια δύνανται τάχα ν' ἀνθέξωσιν ἐπὶ ἑπτὰ ἑκατονταετηρίδας εἰς τὴν ἀκрасίαν τῶν ὥρων τοῦ ἔτους; — τοῦλάχιστον εἶναι ἀμφίβολον. Ἀλλως τὰ ὠραιότερα ἱερὰ, τὰ ἀνατεθειμένα τῷ Βούδδα, εἰσὶν ἐρείπια, διότι οἱ νῦν κυβερνῶντες κατεδάφισαν αὐτὰ, φεισθέντες μόνον τῶν ναῶν τῶν καθιερωμένων εἰς τὴν ἐπίσημον θρησκείαν. Εἶδομεν συσσωρευμένα φύρδην μίγδην λείψανα στηλῶν, ὑποστυλώματα πλουσίως γεγλυμμένα, κεχρυσωμένα, εἰδωλα βουδδικὰ ἡκρωτηριασμένα, λυχνίας κατασυντετριμμένας. Κατανοεῖ τις τὴν ἀπελπισίαν τοῦ λαοῦ· ὁ δὲ ἱστοριογράφος καὶ ὁ φίλος τῶν τεχνῶν οἰκτεῖρουσι τὴν καταστροφὴν τόσων πολυτίμων ἀρχαιοτήτων· ὁ χριστιανὸς ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τὰς εἰκόνας τῶν ψευδῶν θεῶν ἀντικαθιστωμένας οὐχὶ ὑπὸ τοῦ κατόπτρου, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ σταυροῦ, ὁ πολιτικὸς κινεῖ τοὺς ὤμους, ὁ φιλόσοφος μειδία καὶ λέγει καθ' ἑαυτὸν ὅτι οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Ἐξακολουθοῦμεν βαίνοντες δι' ὁδοῦ κοίλης, περιβαλλομένης ὑπὸ ὠραίων κωνοφόρων· ἀφοῦ δὲ διέβημεν ἀτραπὸν, ἡ ὁδὸς κατέρχεται εἰς τὴν παραλίαν ὁρμου ἐσωτερικοῦ περιβαλλομένου ὑπὸ λόφων καὶ ἔχοντος τερπνὰ νηϊδία. Ἀπέναντι κεῖται ἡ πόλις Καναζάβα, ὅπου παριστάμεθα μάρτυρες σκηνῆς ὑψηλῆς Ἰαπωνικῆς εὐγενείας. Νεαρά γυνὴ ἀνήκουσα εἰς μεγάλην οἰκογένειαν τῆς Ἰέδου, ἥς οἰκογενείας ὁ ἀρχηγὸς ἔχει στενάς σχέσεις πρὸς τὸν συνοδοιπόρον μου, κάμνει ἐνταῦθα θαλάσσια λουτρά· μόλις δὲ πληροφορηθεῖσα περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ τελευταίου, ἀνήγγειλεν ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ καὶ μετ' ὀλίγον ἐμφανίζεται

ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ της. Ἡ γυνὴ εἶναι ὥραιοτάτη, ἡλικίας εἰκοσιοκτὼ περίπου ἐτῶν, γεννηθεῖσα εἰς Κιότον, λευκὴ ὡς Εὐρωπαία, ὀλίγον ὥχρον ἔχουσα τὸ πρόσωπον, διότι πάσχει, καὶ ἐνδεδυμένη μετὰ τῆς ἀπλῆς ἐκείνης κομψότητος ἥτις διακρίνει τὰς ὑψηλῆς περιωπῆς κυρίας. Οἱ τρόποι της εἰσὶν εὐγενεῖς καὶ ἀφελεῖς· προσπίπτει δὲ καὶ ποιεῖ τὸ μέγα ROW, ἥτοι ἐγγίζει τὴν ψίαθον διὰ τοῦ ὠραίου μετώπου της. Ἀφοῦ ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἔμεινε γονυκλιτῆς, στηρίζουσα τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰς χεῖρας ἔχουσα ἐστραμμένας ἔσω, ἐγείρεται, ἔχουσα τὰς κνήμας ἐπτυγμένας καὶ τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῶν γονάτων ἐστηριγμένους· τέλος ἐνοκλάζει καὶ, ἀφοῦ ἔληξαν αἱ φιλοφρονήσεις, ἄρχεται ἡ συνδιάλεξις. Ὁ ἐμὸς φίλος, ὡς ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ περιποιητικὸς, ἄπασαν ἐπεδείξατο τὴν φιλοφροσύνην του καὶ τοὺς εὐγενεῖς τρόπους του. Ἡ νέα Ἰαπωνὴ ἡγέρθη, μὲ παρετήρησεν ἀξιεράστως μειδιῶσα καὶ προέβη εἰς τὰς μεγάλας ὑποκλίσεις, κτλ. Ὄφειλον ν' ἀποδώσω τὰ ἴσα καὶ νὰ ποιήσω τόσους ἐλιγμούς καὶ στροφάς. Ἡ κυρία καὶ ὁ ἱατρὸς, λίαν εὐγενεῖς ὅπως παρίδωσι τὴν ἀδεξιότητά μου, ἐπανελάβον τὴν συνδιάλεξιν, ἥτις ὁμῶς δὲν παρῆχε

μέγα ἐνδιαφέρον. Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν της ἔπεμψεν ἡμῖν κάνιστρα πλήρη ὀπωρῶν καὶ ζαχαρωτῶν.

Ἀπόστασις ἀπὸ Ἑνσίμας εἰς Καναζάβαν πέντε ρί ἢ δώδεκα καὶ ἥμισυ μίλλια.

(1 Σεπτεμβρίου). Τὴν ἕκτην ὥραν ἐπανελάβωμεν τὴν ὁδοιπορίαν· ἐνῷ δ' ἐμέλλομεν ν' ἀναβῶμεν εἰς τὰ κάγκο εἶδομεν τὴν ἀξιεράστον γείτονα ἡμῶν, ἥτις, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ της, ἐπλησίασεν ὅπως ἀποχαιρετίσῃ ἡμᾶς. Ἡ ἐνδυμασία της συνίστατο ἀπὸ χιτῶνα μεταξωτὸν καὶ εἰς τοὺς πόδας ἔφερε ξύλινα σανδάλια. Δὲν ἔσχε καιρὸν νὰ καλλωπισθῇ· ἀλλὰ τὸ ἀτημελὲς καθίστα αὐτὴν θελκτικὴν.

Προσεγγίζομεν εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας μας· μετὰ πέντε δ' ὥρας, καθ' ἃς ἐξεφράζομεν ἐνθουσιωδῶς τὸν θαυμασμόν μας διὰ τὴν κολλομένην τῆς χώρας, οὐσης γραφικωτάτης, καὶ ἐστενάζομεν ὡς ἐκ τῶν δεινῶν ἃ ὑφιστάμεθα ὅτε ἐκάλπαζον οἱ κουλή, κατέβημεν τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸ Διεθρὲς Ξεροδοχεῖον τῆς Ἰακοχάμας.

Ἀπόστασις ἀπὸ Καναζάβας πέντε ρί ἢ δώδεκα καὶ ἥμισυ μίλλια.

Δ'.

ΙΕΔΟΣ.

(Ἀπὸ 26 — 28 Ἰουλίου, ἀπὸ 18 — 22 Αὐγούστου,
ἀπὸ 3 — 12 Σεπτεμβρίου).

Γενικὴ ἀποψις — Τὰ περίχωρα. — Ἐπίσκεψις παρὰ τῷ Σάβα, ὑπουργῷ τῶν ἐξωτερικῶν. — Ἡ γερμανικὴ σχολή. — Ἡ Σίμπο καὶ οἱ καλλιτεχνικοὶ θησαυροὶ τῆς. — Πρόδηλος, ἀλλ' ἀνεξήγητος ἐπιρροὴ τῆς ἰταλικῆς γεωιογραφίας. — Συνδιαλέξεις πρὸς τὸν Ἰθακούραν, γενόμενον ὑπουργόν. — Τὰ μεταρρυθμιστικὰ σχέδιά του. — Ἐργαστήρια, ἐφεσπερίδες, περίεργα. — Ὁ ναὸς τοῦ Μεγούρο. — Σάϊγκο. — Τὰ ἱερὰ τοῦ Ἰκεγκάμι. — Οἱ τεσσαράκοντα ἐπτὰ ἐκδικηταί. — Συμπόσιον παρὰ τῷ Σάβα. — Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Χαμαγκοιέν. — Δείπνος παρὰ τῷ Ἰθακούρα. — Ὁ πρωθυπουργὸς Σάντζας. — Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀσακούσας. — Ἡ δραματικὴ τέχνη. — Ἰαπωνικὸν vaudeville. Τὰ πρόσωπα. — Ἡ ἰέδος τῆς νύκτα.

(26 — 28 Ἰουλίου). Κατὰ τὰς πρώτας τῆς διαμονῆς μου ἡμέρας ἀσχολοῦμαι ἵνα γενικῶς σπουδάσω τὴν μεγάλην καὶ ἐσαεὶ μυστηριώδη πρωτεύουσαν τῆς Ἰαπωνίας. Τὴν χώραν ταύτην, μόλις πρὸ δύο ἐτῶν ἀνοιχθεῖσαν εἰς τοὺς ξένους, εἶχον ἐπισκεφθῆ προλαβόντως οἱ πρεσβεῦταὶ λόρδος Ἐλγίνος καὶ βαρὼν Γκρὼ καὶ προσφάτως περιηγῆται καὶ πρεσβίδημοι ἐν Ἰοκοχάμα. Αἱ ξέναι πρεσβεῖαι προσωρινῶς εἶχον διαμείνει ἐν αὐτῇ. Ἐκ δὲ τῶν ἄχρι τοῦδε δημοσιευθεῖσων περιγραφῶν, γνωστοτέρη καὶ ἀρίστη εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Κ. Ροδόλφου Λινδάρου τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1864 διευθυνθεῖσα εἰς τὴν ἀσιατικὴν Ἑταιρείαν τοῦ Λονδίνου *North China branche*. Ὑπάρχουσι μὲν κενά τινα, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν ἐτι ἀπρόσιτοι εἰς τοὺς ξένους πολλοὶ ναοί, καὶ μεταξὺ ἄλλων οἱ τάφοι τῶν σογκούν, ὁ μαργαρίτης καὶ ὁ θρίαμβος τῶν ἰαπωνικῶν τεχνῶν, ἀλλὰ τὸ σύγγραμμα τοῦ Γερμανοῦ εἶναι ὅπως δὴ ποτε πολλοῦ λόγου ἄξιον, καθόσον μάλιστα τότε ἦτο δυσχερέ-

στερον ἢ νῦν νὰ περιφέρηται τις εἰς ἰέδον.

Ἰδοὺ αἱ σημειώσεις αἱ ἐπιτοπικαὶ ἔλαβον.

Φαντάσθητε πεδιάδα κυματηράν, διαβρεχομένην πρὸς νότον ὑπὸ τῶν χαμηλῶν ὑδάτων εὐρέος κήλπου, περιοριζομένου πρὸς βορρὰν καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ὠραίου καὶ πλατέος ποταμοῦ, διατεμνομένην εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν, παραλλήλως τῇ θαλάσσῃ, ὑπὸ ἀλύσεως χαμηλῶν βουνῶν. Σχεδὸν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πεδιάδος, ἀλλ' ὅπως οὖν πλησιέστερον τῆς θαλάσσης, ὑψοῦται γήλοφος στρογγύλος ἔχων περιφέρειαν τριῶν μέχρι τεσσάρων μιλίων. Πρὸς τὰ βορειοανατολικά ἄλλη λόφων σειρά ἀρχεταὶ ἀπὸ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ διευθυνομένη πρὸς δυσμὰς.

Τοιοῦτος ὁ χώρος ὅν κατέχει ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰαπωνίας. Ὁ ποταμὸς εἶναι ὁ Σουμιδαγάβας, ἐπὶ δὲ τοῦ γηλόφου ὑπάρχει τὸ ἀρχαῖον φρούριον τῶν σογκούν, ὅπερ εἶναι νῦν ἐνδιαίτημα τοῦ μικάδου. Ὁ

εὐδαιμόνιος βουνός πρὸς τὰ βορειοανατολικά τοῦ φρουρίου εἶναι ὁ Οὐδένος, ὅστις περιέχει ναὸν καὶ τοὺς τάφους τινῶν τῶν ἀρχαίων κυρίων τῆς Ἰέδου. Ὁ ἕτερος λόφος, πρὸς νότον, εἶναι ὁ περίφημος Σίμπα μετὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν τάφων τῶν λοιπῶν σογκούν.

Μεταξὺ τῶν ὑψωμάτων, πέριξ τοῦ κέντρου ἐφ' οὗ στηρίζεται τὸ αὐτοκρατορικὸν φρούριον, ἐκτείνεται ἡ πόλις. Τὰ ὅρια τῆς εἰσὶ πρὸς βορρᾶν, ὁ Σουμιδαγάθα ὅστις, μετὰ ἐκτροπὴν τινα, ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἀνατολὰς, χῶρα ἀνώμαλος πρὸς νότον, ὁ κόλπος πρὸς δυσμὰς, μικραὶ κοιλάδες κεκαλυμμέναι ὑπὸ κωνοφόρων, ἰνδοκαλάμων, δρυζώνων, σχεδὸν ἐνουρένων πρὸς τὴν πόλιν. Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ εὐρηται ἡ μεγάλη κωμόπολις Ἐντζο, εἰς δὲ τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν τῆς πόλεως κεῖται τὸ μέγα χωρίον Σιναγάθα, ὅπερ εἶναι συνέχεια τῆς κωμοπόλεως Τακανάθα.

Ἡ Ἰέδος (ἢ Γέδος) διαιρεῖται εἰς τέσσαρα μέρη: Τζίρο, τὸ Σότο-Τζίρο, τὸ Μίτζι καὶ τὸ Χάντζο.

Τὸ Τζίρο εἶναι τὸ αὐτοκρατορικὸν φρούριον ἢ ὁχυρὸν ἐνδικαίτημα, οὐ μόνον τὰ τείχη φαίνονται, διότι δένδρα τριῶν αἰώνων, φυτευθέντα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ταίκο-Σάμα (ἐν ἔτει 1598), ἀποκρύπτουσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν βεβήλων τὰ μέρη τὰ νῦν οἰκούμενα ὑπὸ τῶν υἱῶν τῶν θεῶν. Χόρτος ἀεὶ χλωρὸς περιβάλλει τὰς πλευρὰς τοῦ βουνοῦ, πλατεῖα δὲ καὶ βαθεῖα τάφος, κεκαλυμμένη κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ὑπὸ κολοσιαίων ἀνθέων λωτοῦ, περιστέφει αὐτόν. Οὐδεὶς θνητὸς, ἐκτὸς τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀξιωματικῶν τοῦ κράτους, εἰσδύει εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον περίβολον. Οἱ ξένοι πρεσβεύται εἰσὶ δεκτοὶ κατὰ τὰς σπανίας εὐκαιρίας καθ' ἃς πλησιάζουσι τὸν αὐτοκράτορα.

Πέριξ τοῦ Τζίρο ἐκτείνεται ὁ Σότο Τζίρο· περιέχει δὲ τὰ γίαια, ἥτοι παλάτια τῶν ἐν τῇ αὐτῇ σφαιρινόντων, τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν δαυμίων οὔτινας, ἐπειδὴ ἄλλοτε

ὑπέκειντο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν σογκούν, ὥφειλον νὰ διαμένωσιν ἐπὶ ἕξ τοῦ ἔτους μῆνας εἰς Ἰέδον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πτώσεως τῶν κυρίων τῶν ζῶσι σχεδὸν ἔρημον ἄγοντες βίον εἰς τὰ κτήματά των. Πλατεῖα διώρυξ, ἀποτελοῦσα κύκλον ἀνώμαλον, σχηματίζει τὸ ὄριον τῆς συνοικίας ταύτης· μόλις δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἐκτείνεται μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Σουμιδαγάθα. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Σότο Τζίρο διατέμενεται ὑπὸ μακρῶν ὁδῶν καὶ ὑπὸ πολλῶν δριμύσκων διασταυρουμένων πρὸς τὰς μεγάλας ἀρτηρίας· εἶναι δὲ ἡ συνοικία τῶν μεγαλεμπόρων, δικαίως κληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν Ἰαστο. Διὰ τῆς ὡραιότητος καὶ κομψότητος τῶν ἐργαστηρίων, διὰ τῆς καλλονῆς του, διὰ τὸ πλῆθος ὅπερ συνωθεῖται ἀπὸ πρωῒς μέχρις ἑσπέρας πάντῃ διαφέρει πρὸς τοὺς ὀρθογωνίους ὄγκους τῶν παλατίων, τῶν σήμερον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κεκλεισμένων, πρὸς τὴν σιγὴν καὶ ἔρημίαν τῆς ἀριστοκρατικῆς συνοικίας.

Πρὸς βορρᾶν, πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς νότον τοῦ Σότο-Τζίρο ἐκτείνεται τὸ Μίτζι, ἡ κυρίως πόλις. Διάφοροι γέφυραι λίαν καμπύλοι συνδέουσι ταύτην πρὸς τὸ Σότο-Τζίρο, περιφημοτέρα δὲ εἶναι ἡ Νιφὼν-μπασή, ἡ γέφυρα τῆς Ἰαπωνίας, οὕτω καλουμένη διότι δι' αὐτῆς διέρχεται ἡ μεγάλη αὐτοκρατορικὴ ὁδὸς ἡ τέμνουσα τὴν μεγάλην νῆσον Νιφὼν ἀπὸ τῆς νοτίου ἄκρας τῆς ἀπέναντι τῆς νήσου Κιουσίου, μέχρι τῆς βορείου ἄκρας, ἀπέναντι τῆς Χακοδατέ, ἐν τῇ νήσῳ Ἰέζο. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς πόλεως καλεῖται Ὁ-δορι, μεγάλη ὁδός. Τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς, ἀπὸ Ἰέδου μέχρι πλησίον τῆς Ναγασάκης, καλεῖται Τοκάιδο, ὁδὸς δοτική· τὸ μεσημβρινὸν μέρος, ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος εἰς Χακοδατέ, εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὁσιου καίδο, ὁδὸς βόρειος. Τὸ Τοκάιδο, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἐν γένει διατηρεῖται καλῶς ἀπὸ Ἰέδου μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Ὁδαχάρα, δύνανται μάλιστα νὰ διαβῶσιν ἁμαξαι· ἀλλ' εἰς τὰ ὅρη συνεχῶς καταντᾷ ἀτραπὸς καὶ εἰς τοὺς

βράχους κλίμαξ λελαξευμένη, εἰς τὴν δυσκόλως βαίνουντι τὰ ζῶα.

Τὸ Νιφὼν-μπασὴ εἶναι τὸ γεωγραφικὸν κέντρον τῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν τοῖς ἐπισήμοις δρομολογίοις ἐκείθεν μετρώσι τὰς ἀποστάσεις πασῶν τῶν πόλεων τῆς Ἰαπωνίας· εἰς τὸ μέρος δὲ τοῦτο ἀνάγονται αἱ ἀναμνήσεις τῶν αἵματηρῶν μαχῶν καὶ τῶν τόσον συνεχῶν σφαγῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἰέδου. Τὸ Μίτζι εἶναι μίγμα ὁδῶν πολυανθρώπων καὶ ἐρήμων, κήπων, ὄρυζώνων, ἄλσων καὶ ναῶν, ὧν ὠραιότεροι εἰσὶν· ὁ Ἀσακούσα πρὸς τὰ βορειοανατολικά καὶ ὁ Σίμπα πρὸς τὰ νοτιοδυτικά. Ὁ Ὀδορί καὶ αἱ λοιπαὶ παράλληλοι πρὸς τὴν θάλασσαν ἔδοι, ἡ συνοικία ἣν διέρχεται τις ὀπισθεν τοῦ Σίμπα ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τοῦ προαστείου Τακανάβας εἰς τὸ φρούριον, τέλος τὰ περίχωρα τοῦ Ἀσακούσα εἰσὶ τὰ μέρη τοῦ Μίτζι ὅπου ἐπικράτει ἡ μεγάλη-τέρα κίνησις. Εἰς τ' ἄλλα μέρη νομίζει τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐξοχὴν. Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μεγούρο, πρὸς βορρᾶν τοῦ Τανακάβας, ἡ πόλις χάνεται εἰς ἄλσιν καὶ ὄρυζώνας· πρὸς νότον δὲ, ἐπὶ τῆς παραλίας, εἰς μικρὰν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ μεγάλου ποταμοῦ ἀπόστασιν, ἀπὸ διετίας ἐξανέτειλε τὸ Ἰσουκιτζή, ἡ συνοικία τῶν ξένων, ὅπερ περιβαλλόμενον καὶ διατεμνόμενον ὑπὸ πολλῶν διωρύγων, ἀλλὰ ἐστερημένον κήπων καὶ δένδρων, παρέχει ἀρκούντως θλιβεράν ὄψιν. Αὐτοῦ εὐρήνται τὸ μέγα πανδοχεῖον, αἱ οἰκίαι τῶν προξένων καὶ περίπου τεσσαράκοντα ξένων, τέλος μικρὸν γαλλικὸν ξενοδοχεῖον κεκοσμημένον διὰ τοῦ πομπώδους ὀνόματος Ξενοδοχεῖον τῆς Γαλλίας. Νῦν γυναῖκες ἐλλείπουσιν. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν καὶ πρὸς τὰ νοτιοδυτικά εἶναι τὸ ἐξοχικὸν ἀνάκτορον μετὰ ἡδίστου ἄλσους, διαδρεχόμενον ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ κόλπου Χαμαγοτέν. Εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Μίτζι εἶναι τὸ περίφημον Γιοσιθάρα, ἡ συνοικία τῶν ἐταίρων. Ἀπαντες ἀνέγνωσαν τὰς ψευδεῖς ἢ ὑπερβολικὰς περιγραφὰς περὶ τοῦ καταστήματος τούτου, ὅπερ ἐν μέρει ἰδρύθη καὶ ἐπιτηρεῖται ὑπὸ

τῆς κυβερνήσεως. Διατείνονται ὅτι, κατὰ τὰς ἰδέας τοῦ τόπου, οὐδὲν τὸ αἰσχρὸν παρέχει τὸ τῆς ἐταίρας ἔργον, ὅτι θυγατέρες καλῶν οἰκογενειῶν τίθενται εἰς Γιοσιθάρα ὑπὸ τῶν γονέων των, καὶ ὅτι ἄνδρες ἀξιότιμοι οὐδόλως διστάζουσι νὰ ἐκλέξωσι γυναῖκας ἐξ αὐτῶν· πλὴν ἄνθρωποι οἵτινες ζῶσιν εἰς Ἰέδον καὶ ὧν ἡ μαρτυρία δὲν ὑπόκειται εἰς ἀμφιβολίαν, μὲ βεβαιοῦσιν ὅτι ταῦτα εἰσὶ ψευδῆ. Ἰσως ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ συμβαίνει, ἀνὴρ τις, ὑποχωρῶν εἰς τὸ πάθος, νυμφεύεται πρὸς τινὰ τῶν δυστυχῶν τούτων· πλὴν ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα νομίζονται ἠτιμασμένα, τὰ δὲ πορνεῖα εἰσὶν ἐστίαι κακιῶν, ἀσθενειῶν, ταλαιπωριῶν καὶ συνεχῶς αὐτοκτονιῶν. Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὅστις θὰ εἰσῆρχετο ἐν αὐτοῖς δημοσίως θ' ἀπεπέμπετο τῆς ὑπηρεσίας ἀμέσως.

Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Σουμιδαγάβα ἐκτείνεται ἡ μεγάλη κωμόπολις Χόντζο. Εἰς τὰ περίξ ὑπάρχουσι πολλὰ τετοπωλεία καὶ χαταγώγια, κατὰ γράμμα οἰκίαι ἀναπαύσεως, ἀλλὰ πράγματι καταγώγια, εἰς ἃ φοιτῶσιν ἰδίως μαθηταί· κατωτέρῳ δ' εἰσὶν αἱ μεγάλαι ἀποθήκαι τῆς κυβερνήσεως καὶ πολλὰ παλάτια τῶν δαίμιου. Κρηπίς κάμπτει τὸν ποταμόν. Εἰς τὴν βόρειον ἄκραν οἰκοῦσιν οἱ ἔτας, ἡ κατηραμένη γένεα, οἱ παρίαί τῆς Ἰαπωνίας.

Τοιαύτη εἶναι ἡ γενικὴ φημισμασία τῆς Ἰέδου· ὡς πρὸς τὰ στοιχεῖα δὲ ἐξ ὧν σύγκειται ἡ ἀλλόκοτος αὕτη εἰκὼν, ἡ τόσον νέα διὰ τὸν περιηγητὴν, ἡρίθμησα τέσσαρα, ἐπ' ἀπειρον ἀνανεούμενα· τὸν ναὸν, τὸ γρασκήν ἢ ἐνδιαίτημα τοῦ δαίμιου, τὴν ἀστυκὴν οἰκίαν καὶ τὴν ἄκαυστον ἀποθήκην.

Ἐν τῷ ναῷ ἀπαντᾷ τις συχνότερον τὸν βουδδικὸν χαρακτῆρα. Ἡ Ἰέδος εἶναι κυρίως ἡ πόλις τῶν σογούν· οὗτοι δὲ ἐκτίσαν αὐτὴν καὶ μετέβαλαν εἰς πρωτεύουσαν, καὶ οἱ σογούν ἐν παντὶ καιρῷ ἐπρέσβευον καὶ ἐπροστάτευον τὸν βουδδισμόν.

Τὰ γίγασκῃ μόνον κατ' ὄνομα εἰσὶ παλάτια· εἶναι δὲ συμπλέγματα οἰκιῶν ἄνευ ἀρχιτεκτονικῆς, ἀσβεστωμένα καὶ ἔχοντα εἰς τὰ παράθυρα μέλαν δρυφάκτωμα. Τὰ οἰκήματα ταῦτα ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς ἀποθήκας ἢ στρατῶνας.

Αἱ οἰκίαι τῶν ἀστῶν εἰσὶν ἐνταῦθα, ὅπως πανταχοῦ ἐν Ἰαπωνίᾳ, βαρεῖα στέγη διαστυλωμένη· εἶναι δὲ ὅλως ἀνοικταὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς αὐλῆς. Κατὰ τὴν νύκτα κλείουσιν αὐτὰς διὰ στανιδωμάτων κινήτων. Ἐὰν ὑπάρχωσι διαφράγματα, ταῦτα εἰσὶ κατεσκευασμένα ἐκ περιθωρίων ἐφ' ὧν ἐκόλλησαν τεμάχια λευκοῦ χάρτου. Ἐνῶ δὲ περιπατεῖς εἰς τὰς ὁδοὺς, τὸ βλέμμα σου εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκιῶν αὐτῶν. Οἱ περίεργοι βλέπουν τὸν κατ' οἶκον βίον· οὐδὲν δ' ἔχουσι νὰ σοὶ κρύψωσι καὶ βλέπεις δύο ἢ τρεῖς γυναῖκας γυμνάς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους· μέχρι τῆς ζώνης καὶ ἀσχολουμένας εἰς τὰ τοῦ οἴκου, ἄνδρας ὅλως γυμνοὺς φέροντας μόνον τὸ φουνδόση (κάλυμμα περὶ τὴν ὀσφύν), ἐξηπλωμένους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ καπνίζοντας, παῖδας παίζοντας εἰς τὸ σκίῳφως, πῦρ εἰς τινα γωνίαν, εἰς ἄλλην ἐφεστίου· θεοὺς ἐπὶ μικροῦ θυσιαστηρίου, λυχνίαν, ἄνθη, μικρὰ τεμάχια χάρτου προσδεδεμένα ἐπὶ λεπτῆς ῥάβδου, μικρὰ κυμβία ἐπὶ τετραγώνου δίσκου, τὸ τέτον ἔτοιμον νὰ παρατεθῇ ἀπὸ πρωῒας μέχρις ἑσπέρας. Ἐπιπλά διόλου δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ ὠραία ψίαθος· τὰ πάντα δὲ εἰσὶ λίαν καθαρά. Ἐὰν τὸ ὁρώμενον ἦναι ἐργαστήριον, ὑπάρχει ἄνω ὀροφή δρυφακτωμένη ἢ ἔχουσα ἐξώστην, ὅστις συνήθως χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη.

Ὑπάρχει τέλος ἡ ἄκαυστος ἀποθήκη, εἶδος χαμηλοῦ ἐκ ξύλου πύργου, περιβεβλημένου ὅμως στῶμα ἀμμοκονίας ὁμοιάζουσης πρὸς στόκον καὶ μελανοβαφοῦς. Τὰ παράθυρα εἰσὶ μικρὰ καὶ κλείονται διὰ σιδηρῶν παραθυροφύλλων. Εἰς αὐτὰ μεταφέρουσιν ἐσπευσμένως εἰς περίστασιν πυρκαϊᾶς ἢ τυφῶνος τὰ πολύτιμα πράγματά των ὡς εἰς μέρος ἀσφαλές· μεθ' ὃ φεύγουσιν ἀ-

φίνοντες τοὺς ἀνέμους, τὸ πῦρ καὶ τοὺς δονισμοὺς τῆς γῆς νὰ πράξωσιν ὅ,τι ἂν βούλωνται.

Τὰ τέσσαρα ταῦτα στοιχεῖα παρέχουσι τῇ Ἰέδῳ τὴν φυσιογνωμίαν της. Φαντάσθητι τοὺς ναοὺς διεσπαρμένους πανταχοῦ, τὰ γίγασκῃ συγκεντρωμένα περὶ τὸ ὀχυρὸν ἀνάκτορον, πολλὰ εἰς τὸ Χόντζα καὶ ὀλίγιστα εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν τῆς πόλεως· φαντάσθητι μικρὰς οἰκίας ἀπάσας ὁμοιάζουσας πρὸς ἀλλήλας καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν συνοικίαν τοῦ Σότο Τζίρο ὀχυρωμένας διὰ μελανῶν πύργων· φαντάσθητι ὅλας τὰς ὁδοὺς ταύτας, αἵτινες δὲν εἶναι μὲν πλατεῖαι ἀλλὰ φαίνονται τοιαῦται διότι αἱ οἰκίαι εἰσὶ χαμηλαί, πλήρεις ἀνδρῶν, γυναικῶν τοῦ ὄχλου, διότι αἱ τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς κυρίαι οὐδόλως παρουσιάζονται, παίδων, καὶ ἐκπληκτικοῦ ἀριθμοῦ τυφλῶν, *γοριμόρ*, *κίγκα*, *τζινρικίσα*. Τὸ νοριμόν καὶ τὸ καγκά ἀντικαθιστῶσι τὸ φορεῖον τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν (τὸ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀνατολῆς γνωστὸν *ταρταρβάρι*). Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι κάλαθος κλειστός, τὸ δὲ κάγκα ἀνοικτός, ἀνηρτημένος ἀπὸ χονδρὸν Ἰνδοκάλαμον στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων κουλή. Τὸ τζινρικίσα μόλις ἀπὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν ὑπάρχει καὶ ἐν Ἰέδῳ εὗρηνται ἤδη ὑπὲρ τὰ εἰκοσάκις χίλια· εἶναι δὲ δίτροχον ὄχημα καλῶς ῥητινωμένον, κεκαλυμμένον ἀπὸ λευκὸν πέτασσον καὶ συρόμενον ὑπὸ ἐνὸς ἀνθρώπου. Ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἔκαμε τὴν τύχην του, τὸ δὲ ὄνομα σημαίνει *ἄμαξα συρομένη ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου* (Τζίν, ἄνθρωπος, ρίκι, δύναμις, σά, διαφθορά τῆς ἀγγλικῆς λέξεως *car*, ἄμαξι). Ὁ σύρων τοῦτο κουλή τρέχει καλῶς καὶ διανύει τρία ἕως τέσσαρα μίλλια τὴν ὥραν. Ἐὰν κάμης χρῆσιν αὐτοῦ καὶ θέλῃς ν' ἀποφύγῃς τὴν συνάφειαν πρὸς τὸ χρήσιμον τοῦτο ὃν ὅπερ ἐκτελεῖ χρέη ἡνιόχου καὶ ἵππου, κάθησον καλὰ καὶ σύρον περὶ σὲ τὰ γόνατα καὶ τοὺς πόδας σου· λάβε δὲ τὰ μέτρα σου καὶ κατὰ τῶν συνεχῶν μικρῶν τυχαίων συμβάντων· λ. χ. ὁ τροχὸς πίπτει, ἡ ἔδρα βυθίζεται, ὁ πέταστος μένει

ἀνηρτημένος εἰς τὰ ἐμπρόσθια ἐργαστηρίου. Ἦδη δὲ φαντάσθῃσι σείρας τῶν ὀχημάτων τούτων πεπληρωμένων γυναικῶν, ἱερέων, αἰοιδῶν καὶ χορευτριῶν, αἱ τελευταῖαι τῶν ὁποίων γνωρίζονται ἐκ τῶν κοσμημάτων τῆς κεφαλῆς, τέλος Ἰαπώνων καὶ Ἰαπωνίδων, ἀκριβῶς ὅπως παρίστανται εἰς τὰς εἰκόνας ἃς εἶδες ἐπὶ τῶν δοχείων, ριπιδίων, ἐπὶ τῶν φύλων τοῦ χάρτου τοῦ ὀρυζίου, καὶ δύνασαι, δίχως πολὺ νὰ κοπιᾷς ἡ φαντασία σου, νὰ σχηματίσῃς ὀρθὴν ἰδέαν τῆς μεγάλης πρωτεύουσας τῆς Ἑω. Εἰς τὰς πλουσίας συναικίας, ὅπου οἱ κλέπται ἐλκύονται ὑπὸ τῆς πλουσίας λείας, ὑπάρχουσι πολλὰ φυλακεῖα, αἱ δὲ τὴν νύκτα κλειόμεναι παραθυρίδες ἐμποδίζουν μὲν τὴν κυκλοφορίαν τῶν τιμίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν περιφέρουσιν εἰς στενοχωρίαν τοὺς κατοικοῦντας. Μὴ λησμονήσωμεν, ὡς σκιᾶν ἐν τῇ εἰκόνι, τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες μετακομίζουσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὴν κόπρον τῶν ζώων. Ἀποστρέψον τὸ πρόσωπον καὶ βάδισε ταχέως· πλὴν δὲν θ' ἀποφύγῃς τὴν δηλητηριώδη δυσωδίαν ἣν ἀποδίδουσιν οἱ βύακες. Τούτων ἐξαιρουμένων, οὐδαμῶς μεγαλούπολις ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὀλίγισται ἐν Εὐρώπῃ δύνανται νὰ παραβληθῶσι κατὰ τὴν καθαριότητα πρὸς τὴν Ἰέδον.

Ἐχει ἐπίσης εὐφρόσυτον χαρακτήρα εὐημερίας καὶ παιδρότητας· πολλαὶ δ' ὑπάρχουσι συναικίαι ἐν αἷς τελοῦσι τὴν ἐαρπὴν ἀγίου σινός. Ἰνδοκάλαμοι κεκοσμημένοι διὰ τεχνητῶν ἀνθέων στήνονται πρὸ τῶν οἰκῶν καὶ ἱστοὶ λεῖοι πρὸ τῶν ναῶν· ὑπάρχει δὲ πλῆθος ἱερέων καὶ οἱ ἄστοι ἴστανται πρὸ πῶν ἐργαστηρίων πῶν καὶ βλέπουσι διερχομένην πρὸς τὴν λειτανίαν. Ὡραία αὕτη ἀφορμὴ ὅπως μὴ ἐργασθῶσι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· πλὴν ἡ ὀρυζα δὲν λείπει· ἀρκοῦνται εἰς τὸ ὀλίγον καὶ ἐν τῇ γηραιᾷ ταύτῃ Ἰαπωνίᾳ οὔτε πλοῦτον μὲν γνωρίζουσιν, οὔτε δὲ ἐνδεῖαν. Αὕτη εἶναι ἡ μοῖρα τῶν μακαρίων καὶ, ἂν τὰ φαινόμενα δὲν ἀπαπῶσι, πῶς αὕτη εἶναι ἡ κατάστασις τῶν πλείστων κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης. Ὀλίγους εἶδον ἐπαίτας· ὑπάρχουσι δὲ εἰς τὸ

Τοκάϊδο καὶ ἀναμφιβόλως εὗρηται καὶ εἰς τὴν Ἰέδον· ἀλλὰ δὲν ἐπιβάλλονται, ὅσους δὲ εἶδον, ἐφαίνοντο ὅτι μᾶλλον μετέρχονται ἐπάγγελμα καὶ δὲν εἶχον ὄψιν ἀνθρώπων ταλαιπωρουμένων. Εἰς τὰ τεῖσοπώλεια ἐπλησίασαν ἡμᾶς παῖδες ὅπως ζητήσωσιν ἐλεημοσύνην· ἐγύμνασαν δ' αὐτοὺς ὅπως εἰώσι τὴν χονδρὴν κεφαλὴν των, κεκαρμένην ἐκτὸς εἰς τὸ μέρος ὅπου ἀργότερον θ' αὐξήσῃ ἡ μικρὰ οὐρά, καὶ νὰ κινῶσι τὰς μικρὰς χεῖράς των, ψάλλοντες ὕμνους ὑπὲρ τῶν διαβωτῶν. Τὸ πρᾶγμα ἦν κωμικώτατον, ἡ δὲ ταλαιπωρία παρίστατο ὑπὸ μορφὴν γελοιογραφίας! Ἐν Εὐρώπῃ ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαίτης προσπαθεῖ νὰ σὲ κινήσῃ εἰς ἔλεον, ἐνταῦθα δὲ σὲ κάμνει νὰ γελάσῃς. Οἱ στεναγμοὶ σ' ἀφίνουσι ψυχρὸν, διότι ἡξεύρεις ὅτι εἶναι προσπεποιημένοι, ἀλλὰ αἱ γελοιοποιεῖαι τοῦ πτωχοῦ Ἰάπωνος κινεῖσι πρῶτον τὸν γέλωτά σου καὶ ἔπειτα, κατὰ φυσικὴν μεταβολὴν, τὴν καρδίαν σου. Ἡ ἰδέα δὲν τυγχάνει κακὴ· εἶναι δὲ πρακτικὴ, καὶ θὰ προσθέσω βαθεῖα.

Μάτην ἐζήτησα ὑψηλὸν μέρος ὅπως ἴδω τὸ σύνολον τῆς ἀπείρου ταύτης πόλεως· ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἰδάφους καὶ τῆς ἐλλείψεως πύργων μόνον ἐν μέρος αὐτῆς ἀνακαλύπτεις. Ἐκ τῆς στέγης τοῦ μεγάλου ξενοδοχείου, εἰς Τσουκιτζή, βλέπει τις μέγα τρίγωνον, οὗ κορυφὴ εἶναι τὸ φρούριον, πρὸς βορρᾶν δὲ καὶ πρὸς τὰ νοτιοανατολικά ὁ ὀρίζων περιορίζεται ὑπὸ τοῦ Οὐγένο καὶ τοῦ Σίμπα. Νοτιώτερον εἰσὶ κατὰ σειρὰν τὰ παραθαλάσσια φρούρια τὰ ἐγεγνημένα ἐσπευσμένως (τῷ 1854) ἅμα ἐμφανισθέντος τοῦ ἀμερικανικοῦ στόλου, τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καναγάβας, τέλος τὰ ὕδατα τοῦ κόλπου. Πέραν ὑπάρχουσι βουνοὶ μόλις βυτοί· ἡ γῆ, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα συγχέονται.

Ἐν τῷ Σότι-Τζίρο, πλησιέστατα τοῦ φρουρίου ἡ ἡγεμονικὴ μαγὰρ, σχεδὸν εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, εὗρηται λόφος ὃν στέφει τεῖσοπώλειον πτωχὸν τὸ φαινόμενον· ἐκείθεν δὲ βλέπει τις ἀντιστρόφως τὸ αὐτὸ μέρος τῆς πόλεως. Ἰδε ἤδη ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νό-

τον, δεξιόθεν, ἡ ὄρασις περιορίζεται ὑπὸ τῆς πύλης τῶν ἀνακτόρων καὶ ὑπὸ στεφάνου μεγάλων δένδρων· ἀριστερόθεν, ὑπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Οὐγένο· ἐνώπιόν σου, πρὸ τῶν ποδῶν σου, παρίσταται μοναδικὴ εἰκὼν, ὅχι διὰ τὴν καλλονὴν τῆς, ἥτις οὐδὲν παρέχει τὸ καταπληκτικόν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀλλόκοτον καὶ τὰς διαστάσεις τῆς σκηνῆς.

Δυσκόλως δύναμαι νὰ παραστήσω τὴν ἐντύπωσιν ἣν μοι ἐνεπαίησε τὸ θέαμα τοῦτο· καὶ ὁμῶς παραθέτω ἀνάλυσιν. Βλέπει τις ἄπειρον πράσινον τάπητα, φέροντα μικρὰς γραμμάς καὶ σημεῖα λευκόφαια καὶ λευκὰ, ἅτινα, κατὰ τὸν νόμον τῆς ἀποπτικῆς, συσσωρεύονται εἰς τὰ ἄκρα· οὗτ' ἀρχὴ δ' ὑπάρχει οὔτε τέλος. Ἡξεύρεις, καὶ τοι μὴ ἰδὼν, ὅτι ὀπισθεν τοῦ Οὐγένο πρὸς τ' ἀριστερά σου, ὀπισθεν τοῦ ἀνακτόρου πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐκτείνεται σύγκραμα χαμηλῶν οἰκοδομῶν, δένδρων, κήπων, ἀγρῶν· ἐνώπιόν σου δὲ παρίσταται τὸ αὐτὸ θέαμα. Ἐὰν τῇδε κακίσει ὑπάρχη βαρυτέρα ὀροφῇ, ὑψηλοτέρα τῶν λοιπῶν, λάβει ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι ναός· μεθ' ὃ βλέπεις ἱστούς, πασσάλους ἐφ' ὧν κολλῶσι τὰ διατάγματα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐπιβάλλον τοῖς χριστιανοῖς αὐστηρὰς ποινάς. Οἱ μικροὶ πύργοι τῶν ἀποθηκῶν, καθὼ χαμηλοὶ, δὲν φαίνονται. Αἱ δύο δὲ κυρίως ὑψηλαὶ οἰκοδομαὶ εἰσὶ τὸ ξενοδοχεῖον καὶ τελωνεῖον, οἰκοδομηθὲν δαπάναις τῆς κυβερνήσεως ὑπὸ Ἀγγλοῦ μηχανικοῦ. Ἐκτὸς τῶν ἑτερογενῶν τούτων στοιχείων, ὧν τὸ ἥκιστα εὐάρεστον ἀποτέλεσμα συγκερνα ἄλλως ἢ ἀπόστασις, οὐδὲν ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὸν τόσον ἀλλόκοτον χαρακτῆρα τοῦ πανοράματος τούτου· πρόσθε δὲ τὴν βαθεῖαν σιωπὴν ἥτις ἐπικρατεῖ ὑπὲρ τὴν πόλιν. Αἱ φωναὶ τῶν ἁμαξαγωγῶν καὶ τῶν φερόντων τὰ φορεῖα οὐδόλως φθάνουσι μέχρις ἡμῶν, ὃ δὲ ῥυθμὸς τοῦ ψάλτου (*gong*) τῶν ναῶν μόλις διακρίνεται. Ζῶα νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν· ἀκούεις μὲν συγκεχυμένον τινὰ θόρυβον, ἀσθενέστατον, ἀλλ' οὗτος τόσον διαφέρει τοῦ ἐν ταῖς ἡμετέραις μεγαλουπόλεσιν, ὥς-

ΠΕΡΙΟΔ. ΤΗΣ ΓΗΣ.

τε καθιστᾷ μεγαλητέραν τὴν ἐντύπωσιν ἥτις σοὶ προσγίνεται. Καὶ ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι παράδοξος, μυστηριώδης, ἀόριστος.

Πρὸς τὰ βορειοανατολικά τοῦ φρουρίου ἡ παλατίου εὐρίσκεται ἕτερον μέρος φημιζόμενον διὰ τὴν καλλονὴν τοῦ καὶ διότι ἐκεῖθεν βλέπει τις ἕτερον μέρος τῆς Ἰέδου—τὸ ὑψωμα τοῦ Ἀταγκογιάμα, εἰς ὃ ἄγουσι δύο ἐκ λίθων κλίμακες. Μεγαλοπρεπεῖς κρυπτομερίαι στέφουσιν αὐτὸ καὶ σκιάζουσι κορυφὴν τελοπωλείου. Ἀπελθε ἐκεῖ περὶ δυσμὰς ἡλίου. Τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Μίτζι ἐκτείνεται πρὸς μεσημέριαν. Παρατήρησε κατόπιν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, καὶ θὰ ἴδῃς πλησιέστατά σου μικροὺς λόφους διατεταμένους ὑπὸ φαραγγῶν, κεκαλυμμένων ὑπὸ χόρτου, ὡραίων δένδρων καὶ χλοερῶν ὀρυζώνων. Χαριεστάτη ἀντίθεσις, ἡδύνουσα τὴν ὄρασιν καὶ τέρπουσα τὴν φαντασίαν. Ἐνταῦθα μὲν, ἄπειρος πρωτεύουσα, ἐκεῖ δὲ, εἰκὼν τῶν Ἀλπεων—ἀμφοτέρωθεν εἶναι ἡ Ἰέδος. (α)

Ὁ ἐρχόμενος ἐνταῦθα δὲν δύναται νὰ μὴ ἐπισκεφθῇ τὸ Ὀτζι, ὅπερ τυγχάνει τόπος πρὸς τέρψιν ἑξωτῆς πόλεως, πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος· πράττομεν δ' ὅπως ὅλοι καὶ ἐνθουσιῶμεν ὅπως ὅλοι· μικροὶ ὑπάρχουσι λόφοι, γηραιαὶ κρυπτομερίαι, ῥύακες, σκιά, ὕδωρ, δρόσος, ὡραιόταται καὶ χαριέσταται νεάνιδες, αἵτινες σοὶ μειδιῶσι, σοὶ προσφέρουσι τὸ τέϊ, τὸν καπνὸν, τὸ τὰϋ (*tauy-lhth*) κεκομμένον εἰς τεμάχια, ἵστανται συνεσταλμένοι ὀπισθεν σου, σοὶ διδάσκουσι τὴν δυσκολωτάτην τέχνην τοῦ χειρίζειν τὰς λεπτὰς ῥάβδους καὶ αἵτινες μετὰ τὸ γεῦμα σοὶ φέρουσι μικρὸν ὑποβάτην καλῶς γεγλυμμένον καὶ ῥητινωμένον ἀφοῦ πρῶτον

(α) Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Ἰέδος κατέχει ἑκτασιν 36 τετραγωνικῶν μιλλίων ἢ 85 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων· ἀλλὰ μόνον 46 τετραγωνικά μίλλια κατέχονται ὑπὸ τῶν οἰκημάτων, τὸ δὲ λοιπὸν συνίσταται εἰς ἐπαύλεις, ὀριζώνας καὶ κήπους. Ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ σογοῦν καὶ τὴν ἀναχώρησιν τῶν θαῖμιο ἠλλατῶθη καὶ ἤδη λέγεται ὅτι ἀνέρχεται εἰς 800,000.

περιβάλλωσι μὲ νωπὸν φύλλον χάρτου τὸν μικρὸν ἐπ' αὐτοῦ κύλινδρον· εἶναι δ' οὗτος τὸ προσκεφάλαιόν σου. Ἐξαπλοῦσαι ἐπὶ τῆς ψιάθου καὶ, τῆς *vesdr* διακριτικῶς ἀποσυρθείσης, ἀφοῦ ὤθητε τὰ ἐκ χάρτου διαφράγματα, ζητεῖς ἀνάπαυσιν, ἑλαφρῶς ῥιπιζόμενος ὑπὸ τῆς αὔρας ἥτις εἰσδύει εἰς τὴν μικρὰν φάραγγα, παίζει μὲ τοὺς μικροὺς καταρράκτας, ἐπιφάσει τὰ μεγάλα φύλλα τῶν λοτῶν καὶ ἐπὶ τέλους θωπεύει τὰς θερμὰς παρειάς σου. Ταῦτα πάντα εἰσὶ θελκτικὰ καὶ μυριάκις περιεγράφησαν ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς *vesdr*, αὗται εἰσὶ κόραι τοῦ ξενοδοχείου, ἐνδεδυμέναι ὡς κυρίαι καὶ φερόμεναι οὕτω. Ταῦτα δύναται τις εἰπεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ δὲ λοιπὰ εἰσὶν ὑποθετικά, συκοφαντῖαι ἴσως.

Εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι λεπτῶν ἀπὸ τοῦ Ὄτζι ὑπάρχουσιν ἀγροί, ἐν αἷς καλλιεργοῦσι τὸ τέτον· ἐλησμόνησα ὅμως νὰ σημειώσω τὸ ὄνομα τοῦ μέρους. Μέγας ῥύαξ ῥεεῖ ἐκ βράχου, ἄνω δὲ τῶν ἀφρίζοντων ὑδάτων ὑπάρχουσι γηραιαὶ πεῦκαι. Ἐνταῦθα ἄνδρες καὶ γυναῖκες λούονται. . . . (α)

Ἐνῶ ἐπιστρέφωμεν εἰς τὰ ἴδια παρακάμπτομεν στίχον νάνων κέδρων τεχνητῶς κυρτωμένων καὶ ἐστεμμένων. Νέα καὶ εὐειδῆς γυνὴ τοῦ λαοῦ προχωρεῖ πρὸς ἡμᾶς, φέρουσα εἰς τὸν ὦμον παῖδα καὶ ἕτερον ὀδηγοῦσα ἐκ τῆς χειρός. Αἶφνης βάλλει φωνὰς ἀπελπιστικὰς καὶ τὸ ὥραϊον πρόσωπόν της περιβάλλεται ὑπὸ θανάσιμου ὠχρότητος. Σπεύδομεν καὶ βλέπομεν ἄρκούντως μέγαν ὄφιν ἀνηρτημένον ἐκ δένδρου. Ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἄνω τοῦ σώματος μέρος, ὅπερ ἦν στιλπνὸν καὶ εἶχε μέλαινας κηλίδας, ἐπεξεστίνοντο πρὸς τὴν δυστυχῆ μητέρα, ἥτις τρέμουσα καὶ ὡς εἰ εἶχε γοητευθῆ, ἀδυνατεῖ νὰ φύγῃ. Οἱ φύλακες ἡμῶν κλίνουσιν εὐσεβῶς πρὸ τοῦ ζώου, ὅπερ οὐδόλως φαίνεται ταρασσόμενον ἐκ τῆς προσελεύσεως τῶσων ἀνθρώπων. Τῶνόντι οὐδεὶς ταράττει αὐτό· διότι ὁ ὄφις εἶναι ἱερός. Οἱ δράκοντες παρί-

στανται ὡς ὄφεις, οἱ δὲ θεοὶ ἐνασμενίζονται νὰ μεταβάλλωνται εἰς δράκοντας. Ἄρα ὁ φονεύων ὄφιν εἶναι ἱερόσυλος.

(18 Αὐγούστου). Ἐδίδχθην τὴν εὐμενῆ φιλοξενίαν παρὰ τῷ Κ. Ἀδαμς, ἀσμένως δ' εἰσέρχομαι, μετὰ τὸ πέρας τῶν διαφόρων ἐκδρομῶν μου, εἰς τὴν ἐν Ἰέδω βρεττανικὴν πρεσβείαν. Τὴν πρωτὴν ταύτην εὐρον τὸν δικαστὴν τῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ ἀγγλικῶν κοινοτήτων, Κ. Χάννων, μετὰ τῆς ἐρασμίας συζύγου του, τῶν λοιπῶν τῆς πρεσβείας μελῶν καὶ τοῦ ἱατροῦ Οὐήλερ. Ὅποια ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἐκλεκτῆς ταύτης κοινωνίας καὶ τοῦ θορυβοποιοῦ πλήθους τῶν ἀγνώστων οὕς κατέλιπον εἰς τὸ ξενοδοτεῖον τῆς Ἰοκοχάμας.

(19 Αὐγούστου). Ἐξῆλθον πεζὸς καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὰ περὶ χωρά, ἅτινα ὁμοιάζουσι πρὸς ἀγγλικὸν παράδεισον, μὲ τὴν διαφοράν μάλιστα ὅτι ἔχουσι τὴν ἀλλόκοτον βλάστησιν τῆς Ἰαπωνίας. Ἄλλο ἰδιάζον πρᾶγμα· ἐξέρχεσθαι τοῦ καταστήματος τῆς πρεσβείας, κειμένου εἰς ὁδὸν συχνάζομένην πολὺ· κατέρχεσθαι μικρὰν ὁδὸν ἥτις ἀνεπισθίτως προσλαμβάνει ὄψιν χωρίου· μετὰ τινὰ βήματα εὐρίσκεισαι ἐν μέσῳ βαθείας, σιγηλῆς καὶ ἀγροτικῆς ἐρημίας· ἀλλὰ μόλις διανύσης βήματα τινὰ εὐρίσκεισαι πάλιν εἰς τὴν πόλιν. Ἄλλως καὶ εἰς τὰς μᾶλλον συχνάζομένας συνοικίας μικρὸς εἶναι ὁ θόρυβος· δὲν ὑπάρχουσι λιθοστρώματα, ἄμαξαι, καὶ σχεδὸν ἐλλείπουσιν ἵπποι. Τὰ ἐξ ἀχύρου σάνδαλα δὲν ἀποτελοῦσι κρότον. Ἐν γένει οἱ ἄνθρωποι εἰσὶν ἀδόλεσχοι· πλὴν μᾶλλον γέλωτας ἀκούεις παρὰ λόγους.

(20 Αὐγούστου). Σήμερον εἶναι Κυριακὴ· ἀλλ' ἐν τῇ μικρᾷ εὐρωπαϊκῇ συνοικίᾳ, εἰς Τσουκίτζη, οὔτε καθολικὸς, οὔτε διαμαρτυρόμενος ἱερεὺς ὑπάρχει, ὡς οὔτε ἐκκλησία ἢ παρεκλήσιον· ἀπ' ἐναντίας εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως βλέπει τις κολλημένα διατάγματα δι' ὧν ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς Ἰά-

(α) Σημειοῦμεν ὅτι ἐνταχρὸς παραλείπομεν τινὰ, ἥκις ἐνδιαφέροντα τὸν Ἑλληνα ἀναγνώστην.

πωνας νὰ πρεσβεύωσι τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ὡς μοι λέγουσιν, οἱ νῦν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, καὶ τοι ἔχουσι τάσιν ἐκπολιτιστικὴν, διετήρησαν τὸ μῖτος καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὸν χριστιανισμόν, κυρίως πρὸς τὴν καθολικὴν θρησκείαν. Οἱ ξένοι οἱ κατοικοῦντες εἰς τοὺς λιμένας τῶν συνθηκῶν δύνανται νὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας των· πλὴν ἄγνωστον ἂν τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς Ἰέδον καὶ Ὀσάκαν. Καλῶς δὲ πράττουσι μὴ διεγείροντες ἀκανθώδη θρησκευτικὰ ζητήματα.

Μετὰ μεσημβρίαν ἤμην παρὰ τῷ Σάβα Ναμπουγέζση, πρώτῳ ὑπουργῷ τῶν ἐξωτερικῶν. Οὗτος, καὶ τοι μόλις πεντηκοντοῦτης, φαίνεται γέρον, διότι ταχέως γηράσκουσιν ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ἐχει φυσιογνωμίαν εὐάρεστον, ὀλίγον δηκτικὴν ὅταν ὁμιλῇ, ἀλλ' ἀφελῇ ὥστε σ' ἐλκύει διὰ μιᾶς. Αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς του, ὠραῖος νέος, εἰσὶν ἀπλούστατα ἐνδεδυμένοι, φέροντες ἐπενδύτην μεταξωτόν· ἀμφότεροι δ' εἰσὶν εὐγενεῖς τοὺς τρόπους. Τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ εἵμεθα, ἐκτὸς τραπέζης καὶ τινῶν ἐδρῶν τεθειμένων διὰ τοὺς διπλωμάτας, δὲν ἔχει ἐπιπλα. Εἰς σηκὸν τινα βλέπει τις ὠραῖον κρυστάλλινον δοχεῖον τῆς Βοημίας, ἐνθύμιον τῆς διαβάσεως τῆς ἡμετέρας πρεσβείας· ἐκ διαταγῆς δὲ τοῦ πατρὸς ὁ νέος φέρει καὶ περιβάλλεται γελῶν σαρκῶνιον τὴν ἐπίσημον ἐσθῆτα τῆς μητρὸς του, πλούσια μεταξωτὰ μὲ χρυσᾶ ποικίλματα. Ὁ Σάβα εἶναι λόγιος καὶ λέγει ἡμῖν πολλὰ ἄξια λόγου περὶ τῶν ἡθῶν, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς πατρίδος του· θίγω δὲ τὸ ἐπιστημονικόν του μέρος ὅπως τύχω τῆς ἀδείας τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Κιότον (Μιάκον). «Τί θέλετε νὰ κάμῃτε εἰς Κιότον; μ' ἔλεγε μὲ ὕψος στενοχωρημένον· ἡ πόλις αὕτη ὀπωσοῦν παρημελήθη ἀφοῦ ὁ μικᾶδος διαμένῃ ἐνταῦθα καὶ ἐν μέρει κατεστράφη ὑπὸ τῶν προσφάτων πυρκαϊῶν. Ἐὰν μεταβῇτε, καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι θὰ θελήσωσι νὰ μεταβῶσιν· ὑπάρχουσι δὲ κακοὶ ἄνθρωποι εἰς Κιότον καὶ δυνατὸν νὰ συμβῇ ὑμῖν δυστύχημα τι. Μὴ ἀπέλθῃτε. Ἀλλως ἀναλογίσθητε ὅτι ἡ πυρκαϊὰ κατέστρεψε τὰς καλλιτέρας οἰ-

κίας. — Ἀπορῶ, τῷ ἀπήντησα, ἀκούοντα ὑμᾶς οὕτως ὁμιλοῦντα· ἐγὼ δὲν θὰ μεταβῶ ἐκεῖ ἵνα ἴδω τὰς οἰκίας, ἀλλ' ἵνα θαυμάσω τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ ὠραιοτέρους ναοὺς τῆς αὐτοκρατορίας. Ὑμεῖς, ὁ πόσον ἐκτιμῶν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν ἀρχαιότητα, δύνασθε νὰ ὑποστηρίξητε εἰλικρινῶς ὅτι τὸ Κιότον δὲν εἶναι ἡ ἀρχαιότερα πόλις τῆς Ἰαπωνίας;» Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐπέφερε τὸ ποθοῦμενον· διότι ὁ ὑπουργὸς ἀπήντησε μειδιών· «Ἐχετε δίκαιον· ἄφετέ με νὰ σκεφθῶ· θὰ προσπαθῶ δὲ νὰ εὕρω ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ.»

Ὁ Σάβας εἶναι ἀνὴρ πεφωτισμένος, ἀγαπῶν τὰς μεταρρυθμίσεις καὶ τὴν πρόοδον, καὶ τοι δὲν ἐγκρίνει τὴν νῦν ἐν χρήσει μέθοδον τοῦ νὰ ὁρμῶσιν εἰς ταύτας μετ' ἄκρας σπουδῆς. Οὐχ ἤττον δὲν τῷ ἀρέσκει ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἴδῃ Εὐρωπαῖον εἰσδύοντα εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν, ὅπως δὲ λάβῃ τὴν τῶν συναδέλφων του συναίνεσιν θὰ ποιήσῃ χρῆσιν ἀπάσης τῆς εὐγλωττίας του — πόσον ἐρριζώθη εἰς τὰ πνεύματα ἡ ἀπὸ τριῶν αἰώνων ἐπικρατήσασα ἰδέα τοῦ ἀποκλείσαι τοὺς ξένους ἀπὸ τῆς χώρας. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὴν κυβέρνησιν νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς εἰς Εὐρώπην ἀπερχομένους νὰ παραδέχωνται τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα ἡμῶν καὶ τὰς ξένας γλώσσας· συνέστησε δὲ πρὸ μικροῦ καὶ γερμανικὸν σχολεῖον, ὅπερ προσφάτως ἐπεσκέφθην καὶ εἰς ὃ φοιτῶσι δώδεκα περίπου παῖδες, οἵτινες ἄγνωστον ἂν θὰ μάθωσι γερμανικά.

(24 Αὐγούστου). Τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διήλθον εἰς Σίμπαν, ἣν τρίτον ἐπισκέπτομαι· περιέχει δ' αὕτη τοὺς τάφους πολλῶν σογούν, ναοὺς καὶ πλουσίας μονὰς. Σήμερον οἱ φύλακες τῶν ἱερῶν τούτων, οἱ ἱερεῖς, ἐν μέρει ὑστερήθησαν τῶν κτημάτων διὰ νόμου· ἔδωσαν δ' αὐτοῖς ὀλίγα χρήματα καὶ συνεβούλευσαν, ἐναντίον τῆς εὐχῆς των, νὰ νυμφευθῶσι. Τὰ δημευθέντα μοναστήρια μετεβλήθησαν εἰς στρατώνας. Αὕτη εἶναι ἡ πρόσφατος, πιθανῶς δὲ ἡ τελευταία μεταβολή. Ὑπάρχουσι τινες ἐν τῷ ὑπουργικῷ

συμβουλίῳ ζητοῦντες ῥητῶς τὴν κατάργησιν τοῦ βουδδισμού τὴν ἀποπομπὴν τῶν ἱερέων καὶ τὴν καθαίρεσιν τῶν ναῶν τῆς Σίμπας, οἵτινες, μετὰ τοὺς τοῦ Κιότου, εἰσὶν οἱ ἄριστοι κατὰ τὴν τέχνην (α).

Ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς εἶναι ὁ μέγας ναὸς, οἰκοδόμημα καλὸν, μὲ ἀρίστα γλυφὰς καὶ πολλὰ χρυσώματα. Ἡ ἀπερίγραπτος ἁρμονία τῶν χρωμάτων σ' ἀναγκάζει νὰ λησμονήσῃς σχεδὸν τὸ βάρβαρον τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὸ γελοῖον τῶν ἀγαλμάτων.

Οἱ ἀληθεῖς θησαυροὶ τῆς Σίμπας εἰσὶν οἱ τάφοι, οἵτινες χωρίζονται ἀλλήλων διὰ τοίχου καὶ εἰσὶ πολυάριθμοι, σκιαζόμενοι ὑπὸ διαφόρων κωνοφόρων δένδρων, φυτευθέντων περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Ταϊκο-Σάμα. Οἱ ἀρχαιότεροι τάφοι ἀνάγονται περὶ τὸ 4633' ἐπεσκέφθην δὲ ἅπαντας καὶ παρέβαλα ἐπιμελῶς. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης μοι φαίνεται ὅτι προέκυψε βαθμιαία παρακμὴ εἰς τὰς τέχνας· ἀλλ' ἐπέχω νὰ σχηματίσω κρίσιν πρὶν ἰδῶ τοὺς μεγάλους ναοὺς καὶ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Κιότου, ἅπαντα ἔργα τοῦ Ταϊκο-Σάμα.

Τὰ μαιωλεῖα τῆς Σίμπας σύγκεινται ἀπὸ τρία διακεκριμένα στοιχεῖα· τὴν αὐλὴν, τὸ ἱερὸν ἢ τὸν κυρίως ναὸν, καὶ, ὀπισθεν τοῦ ναοῦ, τὸν τάφον.

Ἡ αὐλὴ χωρίζεται τῆς μεγάλης διόδου διὰ τοίχου, ὅστις ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀποτελεῖ κεκαλυμμένην στοάν. Ξύλινα τορεύματα, καλῶς ἐπεξεργασμένα, χρησιμεύουσιν ἀντὶ κιγκλίδων εἰς τὰ τοῦ περιβόλου παράθυρα· τὰ τορεύματα δὲ ταῦτα εἰσὶ ταῶν, φασιανοὶ ἱπτάμενοι εἰς τὰ νέφη, ὑδρόβια πτηνὰ νηχόμενα εἰς τὰ ἰχθυοτροφεία. Ὁ τορευτὴς τεχνικώτατα παριστᾷ τὰς διαφόρους κινήσεις τῶν μελῶν· τὰ δὲ λαμπρὰ χρώματα καὶ τὸ χρύσωμα καθιστῶσι θαυμασιώτερα τὰ μικρὰ ταῦτα ἀριστουργήματα, ἐν οἷς ἡ τῆς φύσεως αἴσθησις ὑπόκειται εἰς τὸ σέβας ὁ-

περ ὀφείλεται εἰς τὸν ἰδεώδη καὶ συμβολικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀντικειμένου.

Ἐν τῇ αὐλῇ ὑπάρχει διπλὴ σειρά φανῶν λιθίνων γλυμμένων, οἷους βλέπει τις εἰς ὁλοὺς τοὺς ναοὺς καὶ εἰς πολλοὺς δημοσίους καὶ ἰδιωτικοὺς κήπους· εἰς ἕκαστον δὲ βῆμα ἐκπλήσσεται τις ἐκ τοῦ πλούτου τοῦ ὕλικου, τῆς ἀφθονίας τῶν κοσμημάτων, τοῦ τελείου τῶν λεπτομερειῶν, τῆς ἱεροπρεποῦς μεγαλοπρεπείας τοῦ συνόλου.

Ἀπέναντι τῆς εἰσόδου ὑπάρχει ὁ κυρίως ναός· ἐνταῦθα δὲ τὰ πάντα ἀναπυλοῦσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀποθανόντος ἄρχοντος, τὴν ἐξουσίαν του, τὸν πλεῦτον καὶ τὴν μυστικὴν (*mystique*) πίστιν του. Ἀμφοτέρωθεν τῆς θύρας ἴστανται εἰδῶλα, ἅτινα σπανίως ἐλλείπουσιν εἰς τοὺς βουδδικοὺς ναοὺς. Τὸ μὲν, μὲ χαρακτηριστικὰ ἐξηγριωμένα καὶ τὸ πρόσωπον ἐρυθροβαφές, σὲ προτρέπει εἰς τὴν εὐπρέπειαν, τὸ δὲ, ἔχον τὸ πρόσωπον πράσινον ἢ ἐρυθρὸν, σοὶ προσαγορεύει τὸ ὡς εὖ παρέστης. Ἐὰν ἡ ἐξήγησις αὕτη, ἣν μ' ἔδωκεν ἱερεὺς, δὲν ᾔναι ἀκριβὴς, οἱ σοφοὶ θὰ διορθώσωσιν αὐτήν. Θύρα, πλουσίως γεγλυμμένη καὶ κεκοσμημένη διὰ χαλκωμάτων, ἄγει εἰς τὸ ἐσωτερικόν· ὅτε δ' εἰσῆλθομεν ἐν αὐτῷ, ὁ ἥλιος ἔδωκε καὶ σκότος περιέβαλλεν ἡμᾶς· βαθμηδὸν ὅμως τὸ ὄμμα εἰσέδυσεν ἐν αὐτῷ καὶ εἶδομεν λάμποντα τὰ χρυσεύοντα κοσμήματα (*filets*) τῶν δοκῶν, τὰς προβολὰς, τὰ διαζώματα καὶ ὀπισθεν θυσιαστηρίου πλήρους ἀνθέων, δοχεῖα, λαμπάδας, τὸν θεὸν Βουδδαν, σύμβολον τῆς ὑπερτάτης ἀναισθησίας, τῆς ἀπολύτου καὶ αἰωνίου ἡρεμίας. Πολυέλαιοι ἀνηρητημένοι ἐκ τῆς ὀροφῆς περιβάλλουσι τὸ θυσιαστήριον, ψίαθοι δὲ θυμασίου τελειότητος καλύπτουσι τὸ σανίδωμα ὅπερ εἶναι βερνικωμένον εἰς τ' ἄκρα.

Ἡ περὶ τὸ ἀλλόκοτον σπουδὴ καὶ ἡ ἐπιζητήσις τοῦ ὠραίου, ἡ λεπτότης καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς τέχνης, ἡ γοιμότης τῆς φαντασίας καὶ αἴσθημα ἄβρὸν τῆς φύσεως, ἀμφοτέρωθεν συνεχόμενα ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἰνδικῆς θεογονίας καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ τόπου, τοιαῦτα εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικὰ

(α) Τοῦτο καὶ ἐγένετο κατόπιν, καὶ τοὶ μάλιστα αἱ ἱαπωνικαὶ ἐφημερίδες τῆς Ἰοκοχίμας διαμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς βανδαλικῆς πράξεως.

τῶν θαυμασίων τῶν ἀφειδῶς διακεχυμένων εἰς τὰ τελευταῖα ἐνδιαιτήματα τῶν σογούν. Ἐν τῇ μὲ περιέστησεν εἰς ἀνηχανίαν — ὁ ἀναμφισβήτητος, πρόδηλος, ψηλαφητὸς τύπος τοῦ ἐκφύλου σχεδίου (baogó-sime) ἔν φέρουσιν εἰκόνες τινές. Προκειμένου περὶ πραγμάτων ἱερῶν, ἀκολουθοῦσι τὴν παράδοσιν· ἀλλὰ προκειμένου περὶ πτηνῶν, περὶ ἀνθέων, περὶ νεφῶν, περὶ κυμάτων, ἐξέρχονται τῆς ἀρχαίας τροχίθης, γίνονται μᾶλλον ἐλεύθεροι καὶ παράγουσιν ἔργα ἅτινα νομίζει τις ἰταλικά. Ὁ δυνάμενος ὡς ἐξηγήσῃ τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο πρᾶγμα.

Ὅπισθεν τοῦ ναοῦ εἶναι ὁ τάφος, ὅστις τυγχάνει στήλη ποικιλόχρους, περιβεβλημένη μὲ δύο κυκλοειδῆ κιγκλιδώματα ἐκ λίθου γλυπτοῦ· ἀνέρχεται τις δὲ διὰ βαθμίδων. Τὸ σύνολον εἶναι ἀπλοῦν, μέγα, βάρβαρον.

Τὰ σεβάσμια δένδρα τοῦ Ταίκο Σάμο ἀποτελοῦσι τὸ περιχέλωμα· τὸ μονότονον ἄσμα τῶν τεττίγων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν παύει καὶ καθιστᾷ μᾶλλον ἀλλόκοτον τὸν μονήρη, κατηγῆ καὶ ἰδιαζόντως ἡρώϊκον τοῦτον τόπον.

(3 Σεπτεμβρίου). Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ἡμῶν εἰς Χακοδάτην ἡ μεταρρυθμιστικὴ κυβέρνησις δὲν ἔμεινεν ἀπρακτος. Διὰ διατάγματος τῆς 29 Αὐγούστου κατήγγησε διὰ μιᾶς τὰ χάνς. Ὡς γνωστὸν, οἱ πόλεις τῆς Ἰαπωνίας εἰς τρεῖς ὑπάγονται κατηγορίας: τὰς πρῶτας, ὧν τρεῖς ὑπάρχουσι, τὸ Κιότον (Μιάκον), ὅπερ μέχρι τοῦ προτελευταίου ἔτους ἦν ἡ διαμονὴ τοῦ Μικάδου, ἡ Ἰέδος, ἥτις μέχρι τῆς πτώσεως τῶν σογούν ἦν ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ τόπος τῆς διαμονῆς τούτων, τέλος ἡ Ὄσάκα, ὁ μαργαρίτης τῶν Ἰαπωνικῶν πόλεων καὶ τὸ μέγα ἐμπόριον. Αἱ λοιπαὶ πόλεις εἰσὶν ἡ χάνς, ἥτοι τιμάρια τῶν δαίμιος (πριγκήπων τιμαριούχων) ἡ χάνς, πόλεις τεθειμέναι ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν εἴτε τοῦ μικάδου, εἴτε τοῦ σογούν. Ἡ διαταγὴ δι' ἧς ὁ ὑπουργὸς καθαιρεῖ τῆς ἐξουσίας τοὺς τι-

μαριούχους κυρίους εἶναι πράξις μεγίστης σημασίας, διότι καταστρέφει σύστημα οὐ ἡ ἀρχὴ ἀπόλυται εἰς τὸ σκότος τῶν χρόνων, ἐγκαινίζει δὲ βρζικωτάτην κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἐπανάστασιν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἄχρι τοῦδε αὕτη μόνον ἐπὶ τοῦ χάρτου ὑπάρχει καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ· μᾶλλον ἢ ἀλλαχοῦ μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ διατάγματος καὶ ἐκτελέσεως· ὅπως δὲ μὴ ἐξαγριωθῶσι πολὺ οἱ δαίμιος, ἀφίνουσιν αὐτοῖς, ὡς ἀποζημίωσιν τῶν τιμαριωτικῶν δικιωμάτων ἃ ἀφαιροῦσιν αὐτοῖς, τὴν διοίκησιν τῶν ἀρχαίων τιμαρίων τῶν μὲ τὸν τίτλον διοικητοῦ ἢ ἐπιτρόπου τοῦ μικάδου (α). Καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον ἐπίσης προσωπικὸν τῶν ὑπαλλήλων σπουδαῖαι ἐγένοντο μεταβολαί· μεταξὺ δ' ἄλλων ὁ γηραιὸς Σάθας ἐπαύθη τῆς θέσεως τοῦ πρώτου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν.

Ὁ μέγας οὗτος καὶ ἀρχαιότροπος κύριος, φίλος καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων, εἰδήμων τῶν τεχνῶν καὶ ἐνταυτῷ ζωγράφος, χαίρων δ' ἰδίως φήμην ὅτι γινώσκει καλῶς τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς ἀρχαιότητας τῆς πατρίδος του, μεθ' εὐγενοῦς ἀπαθείας εἶδεν ὅτι ὑπέκυψεν εἰς δυσμένειαν. Σήμερον ἦλθε νὰ γευματίσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ του εἰς τὴν πρεσβείαν· ἦν δὲ εὐθυμώτατος, ἐγέλα φαιδρῶς καὶ ἔλεγεν ἡμῖν περὶ τῆς παύσεώς του: «Σπεύδω νὰ ἐπανέλθω εἰς τὰ βιβλία μου.»

(4 Σεπτεμβρίου). Ὁ Ἰθακούρα Τομόνι, ὁ διαδεχθεὶς τὸν Σάθαν ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν, προσῆλθε σήμερον πρῶτ' εἰς τὴν πρεσβείαν· κατὰ δὲ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, ἡ ἐπίσκεψις διήρκεσε πολλὰς ὥρας. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐγνώρισα τὸν ἄνδρα τοῦτον ὅστις μεγάλην ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν εἰς τὰς τύχας τῆς Ἰαπωνίας. Ὁ Ἰθα-

(α) Ἡμέρας τινὰς μετὰ ταῦτα ἡ διάταξις αὕτη ἀνεκλήθη καὶ ἀπέσυραν τὴν διοίκησιν ἀπὸ τοῦς πριγκίπας ἀναθέσαντες αὐτήν εἰς ὑπαλλήλους διοριζομένους ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως.

κούρας, καὶ τοὶ ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν κουζῶ — τὴν ἀνώτατην καὶ ἀρχαίαν εὐγενὴ τάξιν τῆς αὐλῆς — εἶχε ζήσει κατὰ θέλησίν του ἄσκημος ἐν Κιότῳ, εἰς δὲ τὴν σκηνὴν ἔφερεν αὐτὸν ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1868. Ἐκτοτε μέγα διεδραμάτισε πρόσωπον καὶ σήμερον λογίζεται τὸ μάλλον σημαῖνον πρόσωπον τῆς κυβερνήσεως. Μ' εἶπεν ὅτι εἶναι τεσσαρακονταετής. Ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὅπως καὶ ἐν Κίνᾳ, τὸ περὶ ἡλικίας ζήτημα εἶναι τὸ πρῶτον ὑπερ οἱ εὖ ἡγμένοι ἀποτείνουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἡ φυσιογνωμία του οὐδεμίαν ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν, εἶναι ὅμως ζωηροὶ οἱ ὀρθαλμοὶ του ὁσάκις ὁμιλεῖ καὶ εἰς τὸ στόμα ἔχει ἔκφρασιν λίαν δηκτικὴν. Εἶναι βραχύς καὶ ὀπωσοῦν ξηρὸς τοὺς λόγους, οἱ δὲ τρόποι εἶναι ἀνδρὸς εὐγενοῦς, ἥτοι ἀπλοῖ καὶ φυσικοί. Ἐκ τῆς συνδιαλέξεώς μου πρὸς αὐτὸν ἤρυσθην περιεργωτάτας πληροφορίας περὶ τῆς ἀρχῆς, τῆς φύσεως καὶ τῆς σημασίας τῆς μεγάλης μεταρρυθμίσεως ἣν ὁ Ἰθακούρας καὶ οἱ φίλοι του ἐνεκαίνισαν (α).

Ὁμίλησα κατὰ πρῶτον περὶ τῆς ἐπιθυμίας μου τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Κιότον, τὴν ἀνατολικὴν πρωτεύουσάν, τὴν ἱερὰν πόλιν, τὴν ἰδιαζόντως κεκλεισμένην εἰς τοὺς ξένους. Ὅτε ὁ τῆς Ἀγγλίας πρεσβευτῆς σὺρ Ρούσερφοδ Ἀλκοκ διηλθε δ' αὖ τῆς Νιφῶνος, ἀπὸ τῆς Ὀσάκας μέχρι τῆς Ἰέδου, παρεκλήθη νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς Κιότον, καὶ δὲν εἶδε τοῦτο. Ὁ βαρὼνος Ριχτόφεν, ὅστις πολὺ περιηγήθη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, δὲν εὐτύχησε νὰ εἰσέλθῃ ἐκεῖ, καὶ ὅτε πρὸ τριετίας ὁ τῆς Ἀγγλίας πρεσβευτῆς καὶ οἱ πράκτορες τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν μετέβησαν, ἐπὶ τῇ προσκλήσει αὐτοῦ τοῦ Μικάδου, ἡ παρουσία των ἐσημειώθη λυπηρῶς διὰ φονικῆς ἀποπείρας κατὰ τοῦ

σὺρ Χάρρυ Πάρκες καὶ τῆς ἀκολουθίας του. Οἱ πρεσβευταὶ ἐπανήλθον εἰς Ὀσάκαν δίχως νὰ λάβωσι καιρὸν εὐθετον νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ κυριώτερα τῆς πόλεως μνημεῖα. Ὁ Κ. δὲ Μπράνδε, ὁ ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς Βορειογερμανικῆς ἑμοσπονδίας, καὶ ἄλλα τινὰ μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος εἰσῆλθον ἐπ' ὀλίγον χρόνον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐκτὸς τούτων φαίνεται ὅτι οὐδεὶς εἰσέδυσεν Εὐρωπαῖος, ἐξαιρέσει ἐνὸς διδασκάλου καὶ ἐνὸς μηχανικοῦ, ἀμφοτέρων ἐν ὑπηρεσίᾳ τῆς ἰαπωνικῆς κυβερνήσεως. Ὁ πωσδήποτε, οὐδεὶς περιέγραψε τὴν πόλιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως (α)· μόνον δ' ὁ δόκτωρ Καίμπφερ, ὅστις ἐπεσκέφθη αὐτὴν κατὰ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἐοδόμου αἰῶνος, ἀφιέρωσε σελίδας τινὰς ἐν τῷ πολυτίμῳ περὶ Ἰαπωνίας συγγράμματί του. Οὗτος ἦν ἰατρός τῆς ὀλλανδικῆς ἐμπορικῆς ἀποικίας (*facto-lerie*) τῆς Δετσίμης καὶ συνώδευε τὴν πρεσβείαν ἣν κατὰ τετραετίας ὤφειλε νὰ στέλλῃ ἡ ἀποικία εἰς Ἰέδον. Κατὰ τὰς περιηγήσεις ταύτας τοὺς Ὀλλανδοὺς ἐπιτρόπους μετεχειρίζοντο ὡς πολιτικοὺς αἰχμαλώτους· περιηγθῆναι δὲ εἰς κλειστὸν φορεῖον καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ καταλείπωσι τὰ ξενοδοχεῖα, αὐστηρῶς τὴν νύκτα ἐπιτηρούμενοι. Τὸ Κιότον ἄρα ἔμεινε χώρα ἄγνωστος καὶ μυστηριώδης καὶ διακαῶς ἐπιποθῶ νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτήν. Ὁ γηραιὸς Σάβας σχεδὸν εἶχε συγκατατεθῇ· ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον εἰς τὴν κυβέρνησιν· ἀπετάθη ὅθεν πρὸς τὸν διάδοχόν του, ὅστις, προειδοποιηθεὶς ἤδη, ἔσπευσε νὰ ὑποσχεθῇ ὅτι θέλει καθυποβάλῃ τὴν αἴτησίν μου εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

Ὁφείλον, πρᾶγμα ἀκροσφαλέστερον, νὰ διαπραγματευθῶ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀκρόασίν μου παρὰ τῷ Μικάδῳ· γενικὸς δὲ κανὼν, ὁ

(α) Ὅ,τι ὁ Ἰθακούρας ἔλεγεν εἰς τὰς 3 ἢ 4 συνεντεύξεις, ἃς ὁ βαρὼνος ἔσχε μετ' αὐτοῦ, κατέστη τὸ ῥητὸν πρόγραμμα τῆς κυβερνήσεώς του· ἐπανελάβε δ' αὐτὸ οὐ μόνον εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, ἀλλ' εἰς ὅλους τοὺς ξένους ὅσοι παρουσιάσθησαν αὐτῷ καὶ προσεπάθησε νὰ διαδώσῃ τοὺς λόγους του.

(α) Τὸ θέρος τοῦ 1872 ἐγένετο εἰς Κιότον βιομηχανικὴ ἔκθεσις· κατ' ἐξαιρέσιν δὲ ἐπετράπη τοῖς ξένοις νὰ μεταβῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ οὕτω πολλοὶ ἀνέγνωσαν εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας βραχέαν περιγραφὴν τῆς οὐτικῆς πρωτεύουσας.

Ἐκτοτε τὸ Κιότον ἐκλείσθη πάλιν ἐρμητικῶς.

οὐδὲ τῶν Θεῶν δὲν εἶναι προσιτὸς εἰς τοὺς θνητοὺς Ἐξαίρεσις μόνον ὑπὲρ τῶν ὑπηρετῶν του γίνεται καὶ, ἀφ' οὗ οἱ λευκοὶ ἐγκατέστησαν εἰς τινα παράλια μέρη, ὑπὲρ τῶν ξένων ὑπουργῶν· ἐδέχθη δὲ ἐπίσης καὶ τοὺς ναυάρχους διοικητὰς τῶν ἐν ταῖς θαλάσσαις τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς ναυτικῶν σταθμῶν. Ὁ κ. Σιούαρδ, πρῶτος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν, εἶναι ὁ μόνος μὴ ἐπίσημος ἀνὴρ ὅστις παρουσιάσθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Ἐντούτοις, χάρις εἰς τὴν ἔμμεσον μὲν, ἰσχυρὰν δὲ ὑποστήριξιν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἀγγλίας, θὰ γίνω δεκτός.

Κατόπιν ὁμιλήσαμεν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἡμέρας, ἥτοι περὶ τῆς καταργήσεως τῶν φεουδαλικῶν δικαιωμάτων, ἅτινα εἰσὶν ἤδη ἀντικείμενον ἀπασῶν τῶν συνδιαλέξεων.

«Οἱ δαῖμιος, ἔλεγεν ὁ Ἰθακούρας, συνείχοντο ὑπὸ τοῦ παγού, πολλοὶ δ' ἐκείνων διετέλουν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν του. Ὅτε κατηργήθη ἡ ἐξουσία τῶν παγού, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ κατήντησαν ὅλως ἀνεξάρτητοι, ὅπερ δὲν ἦτο ὑποφερτόν· ἔδει δὲ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἐξουσία τοῦ μικάδου, καὶ τοῦτο ἐπεχειρήσαμεν. Ἐντὸς τριετίας θὰ συμπληρωθῇ τὸ ἡμέτερον ἔργον. Τὰ γὰρ κατηργήθησαν, οἱ δὲ παλαιοὶ δαῖμιος οὐδ' ὥς διοικηταὶ θὰ διατηρηθῶσιν εἰς τὰς ἀρχαίας κτήσεις των. Θὰ ὑποχρεώσωμεν αὐτοὺς νὰ ἔλθωσι νὰ κατοικήσωσιν εἰς Ἰέδον μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ἄνδρες δὲ ἱκανοί, ἀδιάφορον εἰς οἵανδήποτε καὶ ἂν ἀνήκωσι τάξιν, θὰ διορισθῶσι διοικηταί. Μόνον τοιοῦτοι ἂν τυγχάνωσιν, ἥτοι ἄνδρες ἱκανοί, καὶ οἱ δαῖμιος θὰ δυνηθῶσι νὰ λάβωσιν ὑψηλὰ λειτουργήματα ἐν τῇ πολιτείᾳ. Αἱ μικραὶ πατρίαι θὰ συνενωθῶσι πρὸς τὰς μεγαλητέρας τάξεις καὶ θὰ σχηματισθῇ στρατὸς ἐκ τῶν στρατιωτῶν οὓς εἶχον ἄχρι τοῦδε οἱ δαῖμιος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των.

«Οἱ ἀντίπαλοι ἡμῶν διατείνονται ὅτι εἰμεθα ἐχθροὶ τῆς θρησκείας τοῦ λαοῦ. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι δὲν προτιθέμεθα νὰ

καταστρέψωμεν τὸν βουδδισμόν, ἀλλὰ μόνον θὰ καθάρσωμεν τοὺς ἄλλοτε εἰς τὸν σιντοϊσμόν ἀφιερωμένους ναοὺς. Οἱ παγού, παρὰ τὴν τάξιν ἀνέθηκαν αὐτοῦ· εἰς τὸν βουδδισμόν, ἀποκαταστήσαντες ἀποκλειστικῶς τὴν λατρείαν τοῦ ἡ ἀφέντες νὰ ὑπάρχῃ ταυτοχρόνως ἡ σιντοϊκὴ θρησκεία, ἡ ἐν παντὶ καιρῷ ἐπίσημος θρησκεία, δηλ. ἡ τοῦ μικάδου.

«Ὡς πρὸς τοὺς φόρους, εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ χωρικοὶ τῶν δαῖμιος δὲν ἐτέλουν τοιοῦτους ὅτε αἱ εἰσοδαὶ ἦσαν κακὰ, καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ αὐτοκράτορος δὲν δύναται νὰ πράξῃ οὕτω (ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τοῦ φόρου), διότι τὰ τῆς διοικήσεως ἐξοδα καὶ κατὰ τὰς καλὰς καὶ κατὰ τὰς κακὰς εἰσοδάς εἶναι τὰ αὐτά· πλὴν θὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ βάρη ἅτινα ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τῶν γεωργικῶν τάξεων, φορολογοῦντες ἐν τινὶ μέτρῳ τοὺς ἐμπόρους καὶ ἐργάτας, οἵτινες οὐδένα ἄχρι τοῦδε ἐτέλουν φόρον».

(5 Σεπτεμβρίου). Τὴν πρώτην ταύτην ἐπεσκεψάμεθα πολλὰ τῶν κυριωτέρων ἐργαστηρίων τῆς Ἰέδου. Ἐν τῇ ἐπιχωρίᾳ συνοικίᾳ τῆς Ἰοκοχάμας εὗρισκεται τὰς πράγματα ἐπίτηδες κατασκευασμένα διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀγοράν· ἀπ' ἐναντίου δ' ἐνταῦθα τοὺς κατασκευαστὰς διευθύνει ἡ φιλοκαλία τῆς χώρας. Οὐδὲν τόσον ἐνδιαφέρον ἢ τὸ ἐξετάσαι τὰ μύρια ταῦτα καὶ διάφορα πράγματα, ὡς τὴν χρῆσιν δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς εἰ μὴ φωτισθῇς ἀπὸ τοὺς εἰδήμονας, τὰ δὲ μέλη τῆς πρεσβείας ἀλληλοδιαδόχως μοὶ χρησιμεύουσιν ὡς ὁδηγοί. Ἀληθῆς μελέτην ὀφείλει τις νὰ ποιήσῃ. Ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν ἐργαλείων ἀποτελεῖ ἀνεξήγητον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀπλότητα ἢ μᾶλλον πρὸς τὴν ἐντελὴ ἑλλειψιν ἐπίπλων, ἣν παρατηρεῖ τις παρὰ τοῖς πλουσίοις καὶ παρὰ τοῖς πτωχοῖς. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἐργόχειρα ταῦτα μαρτυροῦσι γόνιμον φαντασίαν, ἥτις εὐαρεστεῖται εἰς ἀλλοκότους ἐπινοίας, τὴν καλαισθησίαν προσπίπτουσαν

κατὰ τάσεως πρὸς γελοιογραφίαν, τὴν πρό-
δηλον ἐπιθυμίαν νὰ ἐπενέγκωσι μεγάλα ἀ-
ποτελέσματα διὰ μικρῶν μέσων, τὴν λα-
τρείαν τῆς ἀψύχου φύσεως ἣν μιμοῦνται
χρῶμενοι ἐπίτηδες ὑπερβολαίς, μεγάλην ἐ-
λευθερίαν εἰς τὸ ἄτομον καὶ βαθὺ σέβας διὰ
τοῦ τύπου καὶ τὰς συνηθείας τῆς χώρας.
Παραβάλλον τὰ ἀντικείμενα τῆς τέχνης,
περὶ ὧν κατωτέρω θὰ ὁμιλήσω, πρὸς τὰ
προϊόντα τῆς βιομηχανίας, λέγω ὅτι ὁ καλ-
λιτέχνης εἶναι καὶ βαναυσουργὸς καὶ ὅτι ὁ
βαναυσουργὸς ἐν τινὶ μέτρῳ εἶναι κατ' ἐ-
ξοχὴν καλλιτέχνης. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ
ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν μεσαιῶνα.

Εἰς θαυμασμόν μὲ κινοῦσι τὰ ἐργαστή-
ρια ἐν οἷς πωλοῦνται τὰ ἀθύρματα· ἀπορεῖ
τις δὲ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δαπανῶσι τό-
σον πνεῦμα, νὰ ἐφευρίσκωσι τόσα, νὰ ἔχω-
σι τόσῃ φιλοκαλίαν καὶ γνῶσιν ὅπως δι-
ασκεδάζωσι τοὺς παῖδας, τοὺς μὴ ὄντας
ἱκανοὺς νὰ ἐκτιμῇσιν τὰ μικρὰ ταῦτα ἀ-
ριστουργήματα. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλου-
στάτη· δηλ. εἰς τὴν χώραν ταύτην ἅπαν-
τες τέρπονται κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς
παίζοντες ὡς παῖδια. Εἶδον τρεῖς γενεάς
πάπον, πατέρα καὶ υἱὸν ἀσχολουμένους εἰς
τὸν χειρισμὸν ἀετοῦ (τερκενίου). Αἱ γυναῖκες
τῶν ἀνωτέρων τάξεων, αἱ σχεδὸν μὴ ἐξερχό-
μεναι τῶν οἰκιῶν των, διέρχονται τὸν καιρὸν
των, ὡς μοὶ λέγουσι, παίζουσαι μὲ ἀθύρματα
(2). Ἦδη τὸ παίγνιον τοῦ συρμοῦ εἶναι τὸ
τόσον κίον, τὸ παίγνιον τοῦ ριπιδίου (τὸ ση-
μαίνει κτυπῶ, σὲν ριπιδίον, κίον παίγνιον).
Θέτουσιν ἐπὶ τῆς ψιάθου μικρὸν κυτίον ἐξ
ἐλαφροῦ ξύλου καὶ ἐπὶ τοῦ κυτίου ἀ-
γαλμάτιον ἐκ βρύου κεκαλυμμένον ἀπὸ
μέταλλου καὶ παριστῶν χρυσαλλίδα, σῶ. Οἱ
παῖκται, συνήθως κυρίαι, ἐνοκλάζοντες εἰς
τινα ἀπόστασιν, σκοπεύουσι καὶ ρίπτουσι
κατὰ σειρὰν τὰ ριπίδια των, ὧν ἡ λαβὴ ὁ-
φείλει νὰ ρίψῃ τὸ ἀγαλμάτιον δίχως ν' ἀ-

(2) Ὑπάρχουσι τινε λίαν ἀλλόκοτα, ἃ τινε
βλέπει τις εἰς χεῖρας τῶν παίδων καὶ ἐπὶ
τοῦ βωμοῦ τῶν ἐφεστίων θεῶν. Εἰσὶ δὲ σύμβολον
τῆς γονιμότητος καὶ κατ' ἀκολουσίαν τῆς εὐη-
μερίας τῶν οἰκὸγενειῶν.

νατρέψῃ τὸ κυτίον. Τὰ κέρδη καὶ αἱ ζημίαι
κανονίζονται κατὰ πίνακα δεικνύοντα τοὺς
διαφόρους τρόπους ὅπως βάλῃ τις τὴν χρυ-
σαλλίδα· εἰς τὸ παίγνιον δὲ τοῦτο λέγεται
ὅτι περιποίησαν πολλὴν φήμην αἱ γυναῖκες
τοῦ μικίδου. Ἠγόρασα εἰς τιμὰς ἐλαχίστας
πλῆθος μικρῶν καὶ περιέργων πραγμάτων,
ὧν τινε εἰσὶν ἀληθῆ καλλιτεχνήματα.

Θαυμάζω ἐπίσης τὰς λεπτὰς καὶ καθαρὰς
χεῖρας τῶν γυναικῶν αἵτινες ἐπισυνδέουσι
τὰ πράγματά μου μὲ μεταξωτὸν χάρτην.

Ἐπεσκέφθημεν τὰς δύο ἀποθήκας τῶν
περιφημοτέρων μεταξωτῶν ὑφασμάτων· ἀ-
νεβίβασαν δ' ἡμᾶς εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν,
εἰς εὐρεῖαν αἵθουσαν πλήρη ἀγοραστῶν, ἐν
οἷς καὶ πολλαὶ διαπρεπεῖς κυρίαι. Ἄπαν-
τες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐκάθηντο ὀπι-
σθεν τραπέζης, ἐχοῦσης πύχνης ὕφους, ἐν ἣ
ἐξετίθετο ἡ πραγματεία — ἐπώμια (κρέπια)
ἄριστα καὶ βαρύτιμα μεταξωτὰ, ἀπλὰ ἢ
μὲ σχέδια. Τὰ χρώματα εἰσὶ λαμπρότατα·
ἐὰν δὲ αἱ τιμαὶ δὲν ἦσαν ἀκριβαί λίαν, θὰ
μετεχειρίζοντο ἀσμένως τὰ ὑφάσματα ταῦ-
τα ὡς ἐπιπλα ἢ περιστρώματα. Ἐπίσης
θὰ ἐχρησίμευον ὡς λαμπρὰ κοσμήματα
τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐνταῦθα χρησιμεύουσιν ὡς
ἐσθῆτες διὰ τὰς τελετάς.

Ἄλλως ἡ καλλιέργεια τῆς μετὰξης εἶναι
εἰς παρακμὴν, αἷτιον δὲ τούτου πάλιν εἶ-
ναι ἡ Εὐρώπη. Τὰ δύο μεγάλα κέντρα τῆς
παραγωγῆς τοῦ μεταξοσπόρου εἰσὶν αἱ ἐ-
παρχίαι Ὀσιου καὶ Σινσιου, ὧν ἀποθήκη
εἰσὶν αἱ πόλεις Γιουεσσάβα, Οὐγέδα, Ζοσιου
καὶ Σιμαμούρα. Τὸ κλίμα βοηθεῖ λίαν τὴν
παραγωγὴν τῶν ὧν, ἀπαιτούντων ξηρὰν
ἀτμοσφαῖραν, ἣν ἀπαντᾷ τις εἰς τὰ ὑψηλὰ
τῆς Ἰαπωνίας ὀροπέδια. Ἄλλοτε οἱ εἰς ἄλ-
λα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας παράγοντες μέ-
ταξαν μετέβαινον εἰς τὰς δύο ταύτας ἐπαρ-
χίας ὅπως προμηθευθῶσι κουκαυλόσπορον·
ἀλλ' ἀφοῦ, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῶν μετα-
ξοσκωλήκων ἐν Λομβαρδίᾳ, ἔρχονται κατ'
ἔτος πολλοὶ σποράδες Ἰταλοὶ, τὰ ὧα τοῦ
Ὀσιου καὶ τοῦ Σινσιου κατήντησαν εἰς τι-
μὰς μυθώδεις. Ἐπεταὶ ἐκ τούτου ὅτι τὸ
μεσημβρινὸν καὶ τὰ ἄλλα μέρη εἰς ἃ ἀσχο-

λοθονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς μετάξης ἐπαυσαν προμηθεύμενα κουκολόσπορον εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας καὶ ὅτι προτιμῶσι τὸν ἐγγώριον καὶ τοι ποιότητος κατωτέρας.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, περιήλθομεν πεζοὶ τὸ Μεγούρο, χωρίδιον πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἰέδου, περίφημον διὰ τὸν ὠραῖον ναόν του, ὃν περιβάλλουσι μεγαλεπρεπεῖς κρυπτομερίαι, καὶ διὰ τὰ τεῖλοπωλεῖά του, εἰς ἃ συνέρχονται οἱ κομψεύμενοι τῆς Ἰέδου. Ὁ Κ. Μίτφορντ εἰς τὸ σύγγραμμά του περὶ τῆς παλαιᾶς Ἰαπωνίας ὠραίαν δίδει εἰκόνα. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη ἐν Λονδίῳ καὶ ἀντίτυπον ἤλθεν εἰς τὴν πρεσβείαν, ὅπου εἰς φ. οὐδὲν ἀναγινώσκειται. Ἡ ἱστορία τῶν 47 ἐκδικητῶν (*ronins*) καὶ ἡ σοβαρὰ σκηνὴ τοῦ χάρα *χίρι*, εἰς ἣν ὁ συγγραφεὺς παρέστη ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀρχηγοῦ του, θ' ἀναγνώσθῃ μετ' ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου.

Ἐκ Μεγούρου διευθύνθημεν πρὸς ὑψηλὸν γήλοπον, καλούμενον Σινφουζή, ἐξ ὧν ἀπολαύει τις μίαν τῶν εἰδυλλικῶν θεῶν αἵτινες δίδουσι χαρακτῆρα τόσον ἰδιόζοντα εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἰέδου. Πάντοτε τὰ αὐτὰ εἰσὶ στοιχεῖα, ἥτοι κυλὰς ἐπιμήκης καὶ πλατεῖα περιβαλλομένη ἀπὸ συδέδρους κλιτύας, ὀρυζῶνας εἰς τὰ βάθη, κρυπτομερίας καὶ πεύκας εἰς τὰ ὑψώματα καὶ περὶ τοὺς ναοὺς, κεράσσους καὶ κοκκυμχλέας, θαυμασίας διὰ τ' ἀνθητῶν, πολλὰ εἶδη δάφνων, λαρίκων, ἰαπωνικῶν σφειδάμνων (*acer japonica*) καὶ *salisburya adimantifolia*, ἣν οἱ Ἰάπωνες ἀποκαλοῦσιν *ισό*. Τὰ δύο ταῦτα εἶδη, τὰ κατ' ἐξοχὴν ἰερατικά, ἀπαντῶνται ἰδίως εἰς τὰ ἱερά δάσκη. Πρόσθετος τὰς καμελίας καὶ τὰς ἀζαλέας καὶ τοὺς στάχεις τῶν ἰνδοκαλάμων. Καὶ τὸ μέρος τοῦτο εἶναι μαγικόν.

Σήμερον θὰ φλυαρήσωσι πολὺ εἰς τὰ τεῖλοπωλεῖα τοῦ Τοκέϊ, ὄνομα νέον ὑπερ ἐπενόησαν διὰ τὴν μεσημβρινὴν πρωτεύουσιν, τῆς λέξεως τὸ στυμινούσης μεσημβρινὴ καὶ τῆς καὶ πρωτεύουσα. Οἱ κομψοὶ καὶ φιλοπρόδοι τοῦτω χρώνται κατὰ προτίμησιν. Τὸ συμβᾶν τῆς ἡμέρας εἶναι γεγο-

νὸς ἀνήκουστον· ὑψηλῆς δηλ. περιωπῆς κυρία θὰ δειπνήσῃ τὴν ἐσπέρην ταύτην εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν. Ὁ Κ. Ἀδαμς, χάρις εἰς τὰς σχέσεις ἃς ἐδυνήθη νὰ συνάψῃ πρὸς πολλοὺς προκρίτους τοῦ τόπου, εἶναι ὁ αὐτουργὸς τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου· οἱ δὲ προτεκκλημένοι του εἰσὶν ὁ Ματσουνὲ καὶ ἡ σύζυγός του, θυγάτηρ τοῦ Οὐβιζίμα, νῦν πρεσβευτοῦ ἐν Κίνα. Ἡ νεαρὰ γυνὴ μόλις εἶναι δεκατετραετής· ἔχει δὲ μικρότατον ἀνάστημα, ὠραίους ὀφθαλμοὺς καὶ μικρὰς χεῖρας, ὡς καὶ πόδας. Ἡ κεφαλὴ τῆς φαίνεται χονδρὴ ὡς ἐκ τῆς πλουσίας κόμης· φέρει δὲ ἐπιχιτώνιον μεταξωτὸν καὶ στενόν, ἰδίως περὶ τοὺς πόδας. Πλατεῖα ζώνη, χρώματος ἐρυθροῦ, σφίγγει τὴν μέσην, ἥτις εἶναι βραχυτάτη, καὶ ἀπολήγει εἰς κόμβον φουσκωτὸν ἀνερχόμενον μέχρι τῶν ὠμων σχεδόν. Κάθηται παρὰ τῷ συζύγῳ καὶ ἀπέναντι αὐτῆς· οὐδὲν δὲ διασκεδαστικώτερον τοῦ νὰ βλέπῃ τις αὐτήν. Οἱ ζῶηροὶ καὶ νοήμονες ὀφθαλμοὶ τῆς πλανῶνται λάθρα περὶ τὴν τράπεζαν, θέλει δὲ νὰ πράττῃ ὡς ἡμεῖς καὶ τὸ ἰαπωνικὸν ἐνστικτόν της τόσον καλῶς τὴν βοηθεῖ, ὥστε ὅτε παρετέθη τὸ ψῆτόν δύναται νὰ χειρίζεται τὴν περόνην. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ δειλία της ἐκλείπει καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἔχει ὕψος παιδίου ἀφελοῦς καὶ ἀμερίμνου· περιφέρεται δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου τὰ πάντα τῇ εἶναι νέα, κάθηται ἐπὶ σκίμματος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ συζύγου της, καπνίζει τσερώτ καὶ φαίνεται λησμοναῦσα ὅτι εἴμεθα παρόντες.

Ὁ Ματσουνὲ, καὶ τοι ἀκανόνιστα ἔχει τὰ χαρακτηριστικά, εἶναι ὠραίος νεανίας· ἀλλ' ὅπως τόσοι ἄλλοι ἁμογενεῖς του, μεταβάλλεται. Διὰ τῶν ἄκρων, κατέστη Εὐρωπαῖος· φέρει δὲ ὑποδήματα τῶν Παρισίων, ἔκοψε τὴν μικρὰν ὑβρὰν του, δὲν κεῖρει πλέον τὸ ὀπισθοκράνιον καὶ ἀφίνει πλουσίαν κόμην, ὅπερ δὲν δεικνύει ἄνδρα διαπρεπῆ. Ἡρώτησα αὐτὸν διατί κατέλιπε τὴν ἰαπωνικὴν κόμην· μοι ἀπήντησε δὲ ὅτι αὕτη τῷ ἐπέφερε ρευματικά. Εἶναι πολιτικὸς ἀποκλίνων μὲν εἰς τὴν πρόδον, ἀλλὰ μὴ τολμῶν νὰ

ὁμολογήσῃ δημοσίᾳ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀμφι-
ταλαντεύεται. Οὕτε εἰς τὰ παρόντα ἰμμέ-
νει, οὔτε προδευτικὸς κυρίως εἶναι· τιῦτο
δὲ συμβαίνει ἤδη παρὰ πολλοῖς Ἰάπωνι·
πλὴν λάβε ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ κείροντες τὴν
κόμην εἰσὶ μεταρρυθμισταί, καὶ ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν αὐξάνει. Ἡ Ἰαπωνία κινεῖται.

(6 Σεπτεμβρίου). Τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐ-
γνώρισα κατὰ τὸν δειπνὸν τὸν Σάιγο, ὅστις
ἀπὸ ἀπλοῦ σαμουράη τοῦ πρίγκιπος Σα-
τσούμα κατήντησεν εἰς τῶν ἀνδρῶν τῶν
μεγίστην ἐπιρροὴν ἐχόντων ἐν τῇ νήσῳ Κι-
ουσιού. Ὅπως προδεδύτη τὸ τῆς μεταρρυθ-
μίσεως ἔργον, ὥφειλον νὰ ἐξασφαλίσωσι
τὴν συνδρομὴν τοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τὴν ὑπο-
στήριξιν τῶν μεγάλων πατριῶν τῶν μεσημ-
βρινῶν μερῶν. Ὁ Ἰσακούρας ἀπῆλθε πρὸς
συνάντησιν αὐτοῦ εἰς τὴν νῆσόν του, διέθε-
σεν ὑπὲρ τοῦ νέου προγράμματος καὶ ἐπεισε
νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰέδον.

Ὁ Σάιγο ἔχει ἡράκλειον τὸ ἀνάστημα,
οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του δεικνύουσι νοσημοσύνην
καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ του δραστηριότητα.
ἔχει ἀταμέλητον, ἀλλ' ἀρρενωπὴν τὴν ὀ-
ψιν καὶ οἱ τρόποι του εἰσὶν ἀνθρώπου εὐγε-
νοῦς μὲν, πλὴν χωρικοῦ. Λέγεται ὅτι στε-
νοχωρεῖται ἐν τῇ αὐλῇ καὶ εἶναι ἀνυπόμο-
νος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς γαίας του.

(7 Σεπτεμβρίου). Οἴχεται ἡ θρησκεία μό-
νον δ' αἱ γυναῖκες καὶ οἱ γέροντες τὴν πρω-
τὴν καὶ τὸ ἐσπέρας, κατὰ τὴν ἀνατολὴν
καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἐξέρχονται τῶν
οἰκίδων τῶν καὶ κλίνουσι πρὸ τοῦ ἀγαθο-
παιοῦ ἀστρου. Γενικὸς κανὼν, οὐδέποτε δέ-
ονται, ἐκτὸς ὅπως τύχῃσι χάριτος. Αἱ γυ-
ναῖκες ζητοῦσι παρὰ τῶν θεῶν πίστιν διὰ
τοὺς συζύγους, οἱ ἀσθενεῖς τὴν ὑγείαν, αἱ
νεάνιδες ἐσθῆτα νέαν, κόσμημα, ἐραστὴν,
σύζυγον. Ὅταν ἀπέρχονται εἰς τὸν ναόν,
ἐπικαλοῦνται τὸν θεὸν κτυπῶντες τὸν ψάλ-
την ἢ κροτοῦντες τὰς χεῖρας· κλίνουσι δὲ
πρὸ τοῦ θεοῦ ὅστις ἐμφανίζεται ἀφεύκτως

εἰς τὸν τρίτον κόρτον καὶ προσκυνοῦσιν ἐπὶ
ἐν ἡ δύο λεπτά, μεθ' ὧ ῥίπτουσι μικρὸν
χάλκινον νόμισμα εἰς τὸ κιβώτιον καὶ τὰ
πάντα τελειοῦν. Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀσα-
κούρας ὑπάρχει θεὸς ἐξ ὀρειχάλκου ὃν ἐ-
πισκέπτονται οἱ ἀσθενεῖς· τρίβουσι δὲ διὰ
τῆς χειρὸς τὸ μέρος τοῦ σώματος ὑπερ ἀν-
τιστοιχεί πρὸς τὸ πάσχον. Ἐν βραχυλογίᾳ,
πολλὰ ὑπάρχουσι θρησκευτικὰ τελετὰ καὶ
πολλὰ προλήψεις· ἀλλ' εἰς τὰς ἀνωτέρας
τάξεις ἐλλείπουσιν ὅλως ἡ πίστις καὶ ἡ
θρησκεία. Ταῦτα ἀκούω περὶ ἐμέ· καὶ ταῦ-
τα ἐπιβεβαιοῦσιν αἱ πληροφορίες αἱ συνέ-
λεξα εἰς Ἰοκοχάμαν. Πολλάκις ἠρώτησα
τοὺς προκρίτους τοῦ τόπου περὶ τῶν δο-
ξασίων τῶν μοι ἀπήντησαν δὲ πάντες γε-
λῶντες ὅτι αὐτὰ εἶναι ἀνοησίαι καὶ μόνος
ὁ Σάββα, καὶ τοι ὑπομειδιδὼν πανούργως, ἐ-
ξεφράσθη μετὰ τινος ἐπιφυλάξεως.

Τὰ ἱερὰ τοῦ Ἰκεγάμι, πρὸς δυσμὰς καὶ
εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Ἰέδου, εἰσὶν
ἀρχαιότατα· ἀπῆλθομεν δὲ μετὰ μεσημερι-
ας. Ἀπέχω νὰ περιγράψω τὴν καλλο-
νὴν τοῦ μέρους, ὃ δὲ θυνάμενος αἱ ἐξηγήσῃ
τὸ θέλγητρον τῶν Ἰαπωνικῶν ναῶν. Κατὰ
βάθος πανταχοῦ τὰ αὐτὰ εὗρίσκει τις ἐν
αὐτοῖς — γηραιὰ καὶ ὠραῖα δένδρα περὶ
τοὺς σιύλους, εἰς ὧν στηρίζεται βαρεῖα ὀρο-
φή με πλατείας ἀκρας. Καὶ ὅμως εἶναι εἰς
ἐκστασιν. Οὐδεὶς περὶ ἀρχιτεκτονικῆς λόγος·
εἰσὶ δ' ἀπλῶς κολοσσιαῖαι καλύβαι καὶ κτί-
ρια με ὀροφὰς ἐχούσας ἀετώματα· θαυμά-
ζεις ὅμως ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων ἐνόησε τί δύνα-
ται ἢ δὲν δύναται νὰ πράξῃ με ξύλον καὶ
ὅτι διὰ τῶν κοσμημάτων καλύπτει τὸ ἀ-
πλοῦ τῆς οἰκοδομῆς . . .

Εἰς μεμονωμένον καὶ στρογγύλον ναῦ-
σκον, οὗ χαριέστατον τὸ σχέδιον καὶ λαμ-
πρὰ τὰ διάφορα χρώματα, ὑπάρχει κολοσ-
σιαῖον ἄγαλμα ἀγνωστίνος θεοῦ. Ὅτε ἐ-
φθάσαμεν ἐκεῖ, ἔφαλλεν ὕμνους γηραιὸς ἱε-
ρεὺς, σεβάσμιος τὸ φαινόμενον, πιστοὶ δὲ
εὐλαβῶς κλίνοντες ἐλάτρευον τὸν θεόν —
σκηνὴ ἀληθῶς Ἰαπωνικὴ· πλὴν δὲν θὰ πα-
ρίστα τὰ πράγματα, ὅπως νῦν ἔχουσιν, ἀ-
νευ τῶν ἡμετέρων ἰακουνίν οἵτινες, τὴν πί-

παν ἔχοντες εἰς τὸ στόμα, εἰσδύουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, γελῶσιν, ἀδολεσχοῦσι καὶ μυκτηρίζουσι τὸν ἱερέα καὶ τὸν θεὸν νοῦ.

(8 Σεπτεμβρίου). Οὐδεμία ὑπάρχει δημοτικωτέρα παράδοσις τῆς τῶν 47 ἐκδικητῶν δι' αὐτῆς δὲ μανθάνει τις σημαντικὸν γεγονὸς ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν τιμαριωτικῶν ἡθῶν. Τὸ συμβᾶν ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 4727.

Ὁ ἐκδικητὴς ἐν γένει εἶναι ἄνθρωπος ἐκ πεσῶν τῆς θέσεώς του· συχνότερον δὲ εἶναι στρατιωτικοὶ ἀποπεμφέντες ὑπὸ τῶν δαίμιόντων. Ἄλλοτε ἐγένοντο ἐκδικηταὶ ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τοῦ κυρίου των. Λοιπὸν ὑπῆρχε δαίμιό τις, Τακούμη νὸ-κάμι καλούμενος, ὅστις, σταλὲς μὲ διάγγελμα τοῦ μικάδου εἰς τὴν αὐλήν τῆς Ἰέδου, προσεβλήθη δεινῶς ὑπὸ τοῦ Κοτσουκὲ, ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τοῦ σογρύν· ἐπειδὴ δὲ δὲν ξιφουλκοῦσιν εἰς τὸν περίβολον τῶν ἀνακτόρων δίχως νὰ ἀποκεφαλίσθωσι καὶ νὰ ἀπολέσωσι τὰ κτήματά των, ὁ Τακούμη ἐπὶ πολὺ συνεῖχεν ἑαυτόν· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ, περιελθὼν εἰς τὰ ἔσχατα, ἐξιφούληκε καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ του, ὅστις κατῴρθησε νὰ διαφύγῃ, ἐνῷ αὐτὸς, συλληφθεὶς καὶ δικασθεὶς, κατεδικάσθη ν' ἀνοίξῃ τὴν κοιλίαν του. Αἱ γαῖαι του ἐδημεύθησαν καὶ ἡ οἰκογένειά του περιῆλθεν εἰς δυστυχίαν. Οἱ ὑποτελεῖς καὶ οἱ εὐγενεῖς του ἐγένοντο ἐλεεινοί· οἱ μὲν κατήντησαν ἔμποροι, ἄλλοι δὲ ἐγένοντο ὑπηρέται δαίμιου τινός· ἀλλ' ὁ Κουρανοσουκὲ, ὁ κυριώτερος σύμβουλος, καὶ τεσσαράκοντα ἕξ ἄλλοι σύμβουλοι τοῦ Τακούμη ὠρκίσθησαν νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν κύριόν των. Δυστυχῶς δι' αὐτοὺς, τὸ πρᾶγμα ἔμαθεν ὁ Κοτσουκὲ καὶ ἔλαβεν ἀσφαλιστικὰ μέτρα, προσλαβὼν πολυαρίθμους φύλακας· ὥστε, ὅπως ἐξαπατήσῃ τὸν ἐχθρὸν, οἱ 47 ἔδει νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλο σχέδιον. Ἦξευρον ὅτι ὁ Κοτσουκὲ ἐπετῆρει αὐτοὺς εἰς Κιότον διὰ τῶν κατασκόπων του· διεσκορπίσθησαν ὅθεν, ἐκάστου μετεμφισθέντος εἰς ξυλουργὸν, ἱργάτην ἢ ἔμπο-

ρον, ὁ δὲ Κουρανοσουκὲ προσεποιήθη ὅτι ἐγένετο ἐκδοτός εἰς τὴν κραিপάλην καὶ ἐσύχναζεν εἰς τὰ πνευματοπωλεία καὶ χαμαιτυπεῖα. Ἡμέραν τινὰ εὗρέθη κοιμώμενος ἐκ τῆς μέθης εἰς τι ρυάκιον, διαβάτης δὲ, ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Σατσούμα, ἀνεβόησε· «Δὲν εἶναι οὗτος ὁ Κουρανοσουκὲ, ὁ ἄλλοτε σύμβουλος τοῦ δυστυχοῦς Τακούμη; Ἄντι νὰ ἐκδικηθῇ τὸν κύριόν του, ἐγένετο ἐκδοτός εἰς τὸν οἶνον καὶ τὰς γυναῖκας»· ὠθήσας δ' αὐτὸν διὰ τοῦ ποδὸς, ἐπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ὁ Κοτσουκὲ ἐθεώρησεν αἰσιον οἰωνόν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτως. Ὁ πιστὸς σύμβουλος ὤθησε τὴν ὑποκρισίαν μέχρι ὠρότητος· προσποιούμενος ὅτι εἶναι ἐκδοτός εἰς τὴν κραিপάλην, ἐξύβρισε τὴν γυναῖκά του καὶ ἀπέβαλεν αὐτὴν τῆς οἰκίας, ὡς καὶ τὰ τέκνα του, ἐκτὸς τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ, ἄγοντος τότε τὸ δέκατον ἔκτον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ὃν ἐκράτησε παρ' αὐτῇ. Ὁ Κοτσουκὲ, μαθὼν ταῦτα, ἀμέσως διαβιβασθέντα εἰς Ἰέδον, καὶ μηδὲν ἄμφιβάλλων ὅτι παρῆλθε πᾶς κίνδυνος, ἀπέπεμψε τοὺς πλείστους τῶν φυλάκων. Ἐπλησίαζεν ἄρα ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδικήσεως. Ὁ σύμβουλος ἀνεχώρησε κρυφίως ἐκ Κιότου καὶ ἠνώθη πρὸς τοὺς ἐν Ἰέδῳ συννηγμένους ὁπαδοὺς του, περιμένων τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου του.

Ἦν τότε χειμὼν, νύκτα δὲ τινα σκοτεινὴν καὶ ψυχράν, ἐν μέσῳ χιονοδίνης, οἱ συνωμότες, εἰς δύο διαιρεθέντες σώματα, ὧν τὸ μὲν ὠδήγει ὁ ἀρχηγός, τὸ δὲ ὁ υἱὸς του, διεσπύοντο σιωπηλῶς, ὑπ' εὐδενὸς παρατηρηθέντες, πρὸς τὸ γλασκὴ τοῦ εἰς θάνατον καταδικασθέντος. Εἶχον συμφωνήσει νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ παλάτιον, νὰ μὴ χύσωσιν αἷμα ἰθῶν, νὰ φεισθῶσι τῶν ὑπηρετῶν ὅσοι δὲν θ' ἀντιστῶσι, τέλος νὰ φοιεύσωσι τὸν Κοτσουκὲ καὶ νὰ καταθέσωσι τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ κυρίου των, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σεγγακούζι, εἰς τὸ προάστειον τῆς Τακανάβας, μεθ' ὃ ἐμελλον νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ περιμείνωσι τὴν ἀπόφασιν, ἥτις βεβαίως

Θά ἦν ὁ θάνατος. Τοιαῦται ἦσαν αἱ τελευταῖαι διαταγαὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν συνωμοτῶν, ὑποσχεθέντων νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτάς. Ἀνέβησαν τὸν τοίχον καὶ ἔρρηξαν τὴν θύραν· ὅπως δ' ἐμποδίσωσι τοὺς γείτονας ἀπὸ τοῦ νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν, ὁ Κουρανοσουκὲ ἔστειλεν αὐτοῖς τὸ ἐξῆς μήνυμα : « Ἡμεῖς, οἱ ἐκδικηταί, οἱ ἄλλοτε ἐν ὑπηρεσίᾳ τοῦ Τακούμη-νὸ-κάμι, προτιθέμεθα νὰ εἰσδύσωμεν τὴν νύκτα ταύτην εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Κοτσουκὲ νὸ-Σουκὲ ὅπως ἐκδικηθῶμεν τὸν κύριόν μας. Οὔτε κλέπται εἴμεθα, οὔτε λησταί, οὐδεμία δὲ θὰ προσγίγη ζημία εἰς τὰς οἰκίας τῶν γειτόνων, καὶ ἐστὶ βέβαιον. » Οἱ γείτονες δὲν ἐφρόντισαν νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν ἀνθρώπου μηδὲν ἄγαπώμενου ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἔμειναν ἡσυχαιοί. Οἱ ἐκδικηταὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ παλατίου καὶ συνήφθη φοβερά· πάλιν πρὸς τοὺς σαμουράη τοῦ κυρίου· μετ' ὀλίγον δ' οὗτοι ἔκειντο νεκροὶ ἢ ψυχορραγούντες, ἐνῷ οὐδεὶς τῶν ἐκδικητῶν ἀπώλετο. Ὁ υἱὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν συνωμοτῶν, ὁ δεκαεξαετὴς οὗτος παῖς, ἐπετέλεσε θαύματα ἀνδρείας. Ἀλλὰ ποῦ ἦν ὁ Κοτσουκὲ ; Μάτην ἀνεζήτουν αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς γωνίας τοῦ λαβυρίνθου τούτου, οἱ δὲ ἐκδικηταί, ἀπελπισθέντες πρὸς στιγμὴν, εἶχον ἀποφασίσαι ν' ἀνοίξωσι τὴν κοιλίαν τῶν αἰφνης ὅμως ὁ ἀρχηγὸς, ἐνῷ ἠρεύνα τὴν κλίνην τοῦ ἀρχοντος, εἶδεν ὅτι τὰ ἐφαπλώματα ἦσαν ἐτι θερμά· ἄρα ὁ ζητούμενος ἦν πλησίον. Τέλος ἔσυραν ἐκ τῆς κρύπτης τοῦ ἀνδρα παρήλικα, σεβάσμιον τὸ φαινόμενον καὶ φέροντα χιτῶνα ἐκ λευκοῦ μεταξωτοῦ· ἀμέσως δ' ἐγνώρισαν τὸν Κοτσουκὲ. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐκδικητῶν ἔκλινε τότε τὸ γόνυ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἀφοῦ εἰδείξε τὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ γέροντος ὀφειλόμενον σεβασμὸν, εἶπεν : « Ἀρχων, εἴμεθα οἱ ἄνθρωποι τοῦ Τακούμη-νὸ-κάμι. Τὸ ἀπελθὼν ἔτος ἡ Ὑμετέρα Ἐνδοξότης ἤρισε πρὸς αὐτὸν, θανόντα, καταστραφείσης καὶ τῆς οἰκογενείας του· ὡς καλοὶ δὲ καὶ πιστοὶ ὑποτελεῖς του, ἤλθομεν τὴν νύκτα ταύτην ὅπως ἐκδικηθῶμεν αὐτόν. Ὀφείλετε ν' ἀναγναιρίσητε τὸ

δίκαιόν μας· ἤδη δὲ, ἀρχων, ἐξορκίζομεν ὑμᾶς νὰ κάμνῃτε τὸ χάρα κίρι. Ἐγὼ θὰ χρησιμεύσω ὑμῖν ὡς δεύτερος (α) καὶ, ἀφοῦ ταπεινῶς λάβω τὴν κεφαλὴν τῆς Ὑμετέρας Ἐνδοξότητος, θ' ἀπέλθω ὅπως καταθέσω αὐτὴν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀρχοντος Τακούμη. » Ἀλλ' ὁ Κοτσουκὲ, ὅπως τρέμων, δὲν ἀπεφάσισε ν' ἀποθάνῃ, θάνατον εὐγενεῖς.

Ἐπειδὴ παρήρχετο χρόνος καὶ εἰδύνατο νὰ ἔλθῃ βοήθεια, ὁ Κουρανοσουκὲ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του διὰ τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ ὁ κύριός του ἐποίησε χρῆσιν ὅπως ἀνοίξῃ τὴν κοιλίαν του· πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πυρκαϊγῆς, οἱ ἐκδικηταί, πρὶν φύγωσιν, ἐφρόντισαν νὰ σβέσωσι τὰ φῶτα, μεθ' ὃ ἔθηκαν τὴν κεφαλὴν εἰς κάμιστρον καὶ ἀπесύρθησαν. Ἡ αὐγὴ ὑπέφωσκεν ὅτε τὰ συμβάντα τῆς νυκτὸς ἀνεκοινώθησαν εἰς Ἰέδον. Ἀθρόος ἔσπευσεν ὁ λαὸς ὅπως ἐπευφημήσῃ τοὺς 47 ἐκδικητάς, οἵτινες αἱματόφυρτοι καὶ κατεσχισμένα ἔχοντες τὰ ἐνδύματα διεσπύοντο πανηγυρικῶς πρὸς τὸ προάστειον τῆς Τακανάβας. Καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἐφοβοῦντο μὴ προσβληθῶσιν ὑπὸ τῶν σαμουράη τοῦ πενθεροῦ τοῦ πρίγκιπος· ἀλλ' εἰς τῶν μεγάλων πρίγκιπων τῆς Ἰαπωνίας, φίλος καὶ συγγενὴς τοῦ Τακούμη, ἐν σπουδῇ εἶχε συναθροίσει τοὺς στρατιώτας του πρὸς βοήθειαν τῶν 47· ἐν ᾧ δ' οὗτοι διήρχοντο πρὸ τοῦ γιάσκη τοῦ πρίγκιπος Σανδάη, προσεκάλεσαν αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσι καὶ παρέθηκαν ὄρουσαν καὶ οἶνον. Φθάντες δ' εἰς τὸν ναὸν ἐν ᾧ ἀναπαύεται ὁ Τακούμη, ἐπλυναν τὸ αἱματόφυρτον τρόπαιον εἰς πηγὴν καὶ νῦν ὑπάρχουσαν καὶ κατέθηκαν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ κυρίου τῶν. Ὁ Κουρανοσουκὲ ἔδωκεν ὅσον εἶχεν ἀργύριον εἰς τὸν ἱέρα, τῷ εἶπεν ὅτι ὅλοι θὰ ποιήσωσιν χάρα κίρι καὶ παρεκάλεσε νὰ θάψῃ αὐτὸν καὶ τοὺς συν-

(α) Τοῦτο σημαίνει· ὅπως βραχύνωμεν τὰ δεῖνά σου, ἐν ᾧ χρόνῳ θὰ βοῦσῃς εἰς τὴν κοιλίαν σου τὸ ἐγχειρίδιον, θὰ σοὶ ἀποκόψω τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ ξίφους. Συνήθως μέλος τῆς οἰκογενείας ἢ ὁ ἀριστος τῶν φίλων ἀποδίδει τὴν ὑστάτην ταύτην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν πρίγκηπα ἢ εὐγενῆ, τὸν ὀφείλοντα νὰ ποιήσῃ χάρα-κίρι.